Tramvay şirketi üç yeni hat yapmağı kabul etti. Yalnız bilet ücretlerine dokunulmasını istemiyor.

Milliyet

Sahip ve Başmuharriri : Siirt Meb'usu MAHMUT

Şu önümüzdeki günler Fransada bütçe meselesinden kanlı karışıklıklar çıkacak gibi görünüyor.

FIYATI 5 KURUŞTUR | 9 uncu sene No. 2925 ÇARŞAMBA 4 NISAN 1934 | Tel: (Müdür : 24318, Yazı işleri müdürü : 24319. Idare ve Matbaa : 24310.

Konferansa Hazırlık

Almanya, Milletler Cemiyeti ve silâhsızlanma konferansından çekileli aradan altı aya yakın zaman geçti. Altı aydır Ingiltere, Fransa, Italya ve Almanya silâhsızlanma konferansının tekrar toplanmasını temin etmek için bir zemin bulmağa çalışıyorlar. Geçen sonbahardaki inkıtadan sonra bu dört büyük devlet arasında hususî müzakere ve temaslar neticesinde böyle bir zeminin bulunacağı zannedilmişti. Dört devlet, arasında bir takım notalar teati edildi. Almanya Fransaya sualler sordu. Fransa Almanyaya uzun muhtıralar tevdi etti. Italya ve Ingiltere silâhsızlanma hakkındaki noktai nazarları nı birer muhtıra ile neşrettiler. Ingiliz nazırlarından Mr. Eden bir seyahat yaptı. Geçen hafta da biri Almanya tarafından Fransaya, diğeri de Fransa tarafından Ingiltereye cevap teşkil eden iki muhtıra intişar etti. Fakat bu müzakere ve muhaberelerin neticesi sıfırdan ibarettir. Fransa ile Almanya arasında ihtilâf bir türlü telif edilemiyor. Mesele hâlâ Fransanın emniyeti ile Almanyanın müsavatı etrafında dönüp durmaktadır. Fransa emniyet istiyor. Almanya müsavat istiyor. Fransaya istediği emniyet verilse, Almanya müsavi olamaz. Almanyaya istediği müsavat temin edilse, Fransanın emniyeti kalmaz. Müsavat ile emniyet telif edielmiyor. 1932 senesi şubatında silâhsızlanma konferansı açıldığı zaman ihtilâf bu idi. Hâlâ da ihtilâf odur. Prensip itibarile gerek Almanyanın müsavat noktasında ve gerek Fransanın emniyet meselesindeki hakları tanınmıştır. Fakat müsavatla emniyeti telif edecek bir formül bulunamıyor. Konferansın bürosu da 10 Nisanda toplanacağına göre, bir formül bulmak zamanı gelmiş, belki de geçmiştir.

Ingiltereyi silhsızlanma meselesinde en ziyade alâkadar eden nokta, tayyare meselesidir. Ingiltere bu yeni harp vasıtası icat edilinceye kadar Avrupadan deniz ile ayrılmış bir memleket idi. Bu vaziyette taarruzdan masun olabilmek için denizlere hâkim olmak kâfi idi. Binaenaleyh Ingilterenin silâh siyaseti daima denizlere hâkim olmak noktasında temerküz etmişti. Gerçi denizaltı gemilerinin icadı Ingilterenin deniz hâkimiyetini sarsar gibi oldu. Almanlar büyük harp içinde Ingiltereyi denizaltı gemileriile abluka etmeğe teşebbüs etmişlerdi. Fakat bir takım tedbirlerle bu yeni harp vasıtasile mücadele etmenin yolunu buldular. Bununla beraber, harp bittikten sonra denizaltı gemisinin "gayri insanî" bir harp vasıtası olduğunu ileri sürerek ilga etmek istediler. Ingiltere ile Fransa arasındaki münasebetlerin harpten sonra ilk defa olarak gerginleşmesine sebep, Waçington deniz silâhlarını tahdit konferansında Fransanın denizaltı gemilerini ilga etmeğe muvafakat etmemesidir.

Gerçi dokuz sene sonra Londrada aktedilen konferansta da her devletin sahip olacağı denizaltı gemisi filosunun tonaj mikdarını 150 bin ton olarak tahdit etmeğe muvaffak oldular. Fakat denizaltı gemisi, hâlâ Ingilterenin denizüstü hâkimiyetini denizaltından tehdit eden bir âlettir.

Bununla beraber, tayyarenin icadı Ingiltereyi büsbütün müşkül bir vaziyete koymuştur. Zira Ingiliz deniz hâkimiyeti denizaltından tehdit edilirken, bu defa Ingiltere havadan tehlikeye maruz kalmıştır. Tayyare Ingiltereyi Avrupa kıt'asından ayrı bir memleket olmaktan çıkarmış, Avrupanın bir parçası hâline koymuştur. Artık müstakbel harplerde Ingiltere Avrupa kıt'asından denizle ayrılmış olmanın temin ettiği vaziyetten mazide olduğu gibi istifade edemiyecektir. Bunun içindir ki Ingilizler silâhsızlanma meselesinde bütün hedeflerini tayyarenin ilgası noktasına temerküz ettirmişlerdir.

Almanya buna razıdır. Daha doğrusu razı gibi görünüyor. Fakat bir şartla: Fransa ve diğer devletler de ilga etmek şartile. Esasen Ingiltere nin de istediği budur. Fransaya gelince; tayyare meselesinde en müşkülpesent davranan bu devlet olduğu anlaşılıyor. Evvelâ Fransızlar bütün tayyare kuvvetlerinin beynelmilelleştirilmesini istemişlerdi. Ancak anlaşıldı ki hava silâhı gibi müthiş bir harp vastıasının beynelmilelleşmesi, ilgasından daha müşküldür. Tayyare ilga edilirse kimse sahip olmıyacak. Halbuki beynelmilelleşirse, bu kuvvetler herhalde bir veya diğer büyük devletin veya devletler kombinezonunun eli altında bulunacak demektir. Bu devletlerin bu derece müessir bir vasıtayı kendi emellerine âlet etmiyecekleri ne malûm? Bunun içindir ki beynelmilelleşme tasavvuru çoktan suya düşmüştür.

Şimdi görülüyor ki Ingiltere tayyarenin ilgasını başka bir pahaya satın almağa çalışıyor. Bu paha da şudur: Fransa emniyet istiyor. Ingiltere şimdiye kadar bu emniyet meselesinde Lokarno muahedelerini imzalamak suretile bir adım atmıştır. Ancak Fransa bunu kâfi görmüyor. Filhakika emniyet tehlike nisbetinde çok olmalıdır. Lokarno muahedeleri 1926 senesinde imza edildiği zaman belki kâfi idi. Fakat bugün Almanya kuvvetleşmiştir. Fransanın siyasî vaziyetinin emniyetini takviye etmek istediği gibi, silâhsızlanma meselesinde varılacak herhangi bir itilâfı Almanyanın tatbik edeceğinden emin olmak ister. Yani silâhsızlanma mukavelesinin hükümsüz bırakılmasına karşı bir takım zecrî tedbirler alınmasına taraftardır. Son Fransız notasında bu nokta üstünde çok ısrar edilmiştir. Şimdi Ingiliz hükûmetinin emniyet meselesinde Fransa ile anlaşmak için müzakere silâhsızlanma meselesinin mukaddratı Fransa ile Almanya arasındaki ihtilâfın hallinden ziyade Fransa ile Ingiltere arasında bu nokta etrafında anlaşmağa bağlı görünüyor, eğer Ingiltere Fransa ile anlaşabilirse, Almanya tekrar bir Ingiliz - Fransız tazyiki karşısında kalabilir. Anlaşamazsa, o halde Fransa bir Ingiliz - Alman müttahit cephesile karşılaşmağa hazırlanmalıdır.

Avukatın temyiz hakkı yoktur ve hukukî mütaleaları tamamen sakattır!

İnsull Amerikaya Dönmekten Niçin Korkuyor?

Müflis banker parasızlıktan dem vurmaya ve Londradaki vekilinden para istediğinden bahsetmeye başladı..

Müflis banker Tevkifhanede Ne yapıyor?

Tarango Ef. Tercüman

Kaptanın vaziyeti, Yunan mahafili, avukatın söyledikleri..

Insull'ün geçirdiği ruh ve düşünce buhranlarını en iyi ifade eden üç pozu

Müflis banker Samuel Insull, evvelki geceyi, tevkifhanede kendisi için hazırlanan tek yataklı hususî odada, geçirdi.

Dün sabah ta erkenden uyanarak güzelce yıkanıp kurulandı, kahvealtı olarak yalnız bir bardak çay ve biraz fırancala ile tereyağı istedi.

Sonra odasında aşağı yukarı gezinmeğe başladı. M. Insull, dün eskisinden fazla müsterih görünüyordu.

Taragano Ef. tercüman

Tevkifhanede, ingilizce bilen kimse olup olmadığını sordu. Kendisine tercümanlık edebilecek bir mevkuf arandığı sırada, tevkifhane müdürü Aziz Beyin hatırına bir zat geldi; kendi kendine:

— Tamam.. diye düşündü, ve zile basıp emir verdi:

— Bana, Taragano efendiyi çağırınız!

Hususî otomobilini Maslak yolunda bir otobüse çarparak kanlı bir faciaya sebebiyet vermekten suçlu olan Taragano efendi, ingilizce bilirdi.

M. Insull, karşısında kendi dilini konuşan bir adam görünce çok sevindi ve tevkifhane müdürüne bilhassa teşekkür etti.

Taragano efendi dündenberi M. Insull'ün tercümanlığını yapmaktadır. Insull dün öğle yemeğinde biraz yoğurt ve bir kaç portakal yemiştir.

Müflis bankerin hasisliğine dair yeniden bazı haberler, duyulmuştur.

Müflis banker parasızlıktan bahsediyor:

Bu meyanda söylendiğine gö

(Devamı 7 inci sahifede)

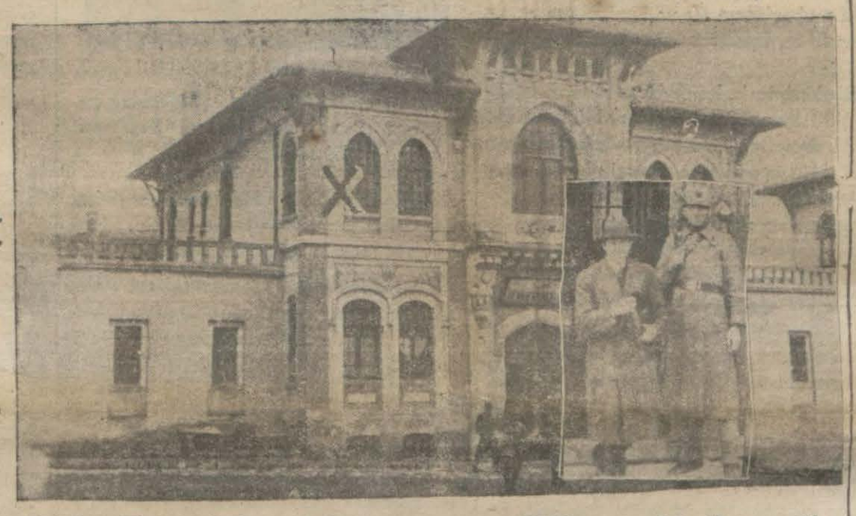

(*) Insull'ün tevkifhanedeki odası ve vapurdaki eşyası için davet ettiği noterin tevkifhaneden çıkışı

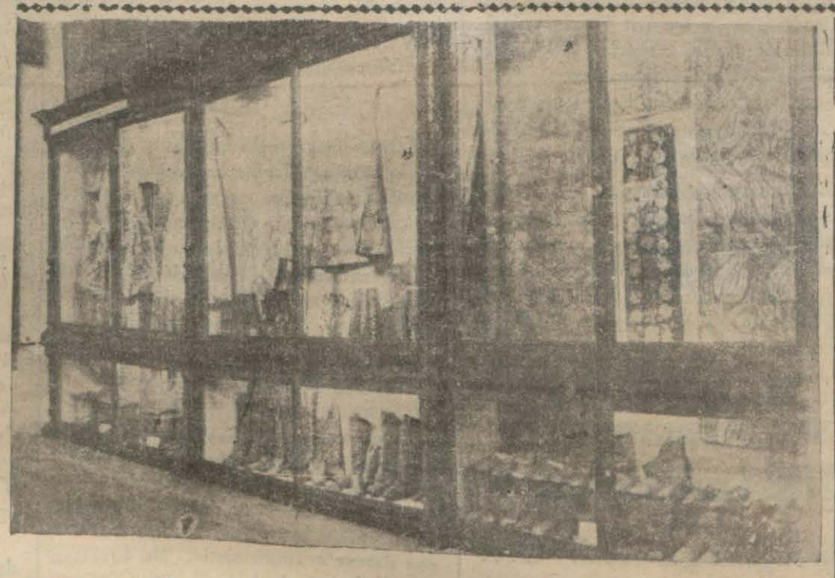

Topkapı sarayında yeni bir salon açıldı

Bu salonda iki asra ait çok nadir ve kıymetli eşya var

Dün Topkapı sarayı müzesinde yeni ve çok zengin bir salon daha açılmıştır. Yeni açılan salonla hazine salonları beşe iblâğ edilmiş bulunmaktadır. Eski elçi hazinesi denilen yerde açılan bu salonlara 16 ıncı asırdan 18 inci asra kadar Türk kumaş ve işlemeleri, ayni devrin acem kumaşları, bu kumaşlardan yapılmış erkek elbiseleri, 16 ıncı asırdan son devre kadar işlemeli ve deriden mamul papuçlar teşhir edilmektedir. Salonun en şayanı dikkat tarafı tavanının Mahmudu Sani devrine ait bir çadırın gümüş sırma ile işlenmiş sayebanı ile örtülmüş, bulunmasıdır. Bu sayeban bir ton ağırlığındadır. Ve 11 metre boyunda, 8 metre eninde dir. Salonda o devrin giyiniş tarzını göstermek üzere çorap, iç çamaşırları ve serpuşlar da teşhir edilmiştir. Kanunî Sultan Süleymanın entarisi ile Muradı Rabiin tam takım elbiseleri de salonda teşhir edilen kıymettar eşya meyanındadır. Yeşim denilen taşlardan mü

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Harp tehlikesi!

Beynelmilel Vaziyet gittikçe Gerginleşiyor

Harp tehlikesi 914 tekinden daha tehditkâr bulunuyor

CINCINTTI, 3 (A.A.) — "Haricî siyaset cemiyeti" inde söz söyliyen Sovyet Rusya sefiri Troyanovski yoldaş, Sovyet Rusyanın her ne bahasına olursa olsun sulh istediğini fakat hiç bir vakit sulh bahasına topraklarından bir karış bile feda etmiyeceğini söylemiştir. Sefir, harp tehlikesinin çok büyük ve beynelmilel vaziyetin 1914 dekinden daha fazla gergin olduğunu ilâve ederek demiştir ki:

"— Bazı memleketlerin askerî zihniyeti, bugüne kadar görülmemiş derecede şiddetlidir. Yeni bir harp neticeleri tahmin edilemiyecek kadar müthiş bir facia olacaktır. Bununla beraber, bütün milletler harpcu değildirler. Bugün karşılaşan iki temayül var:

Biri, harbe sürüklemekte, öteki sulha doğru gitmektedir.

Silâhları bırakma hakkında müphem sözler ve boş vaitlere ciddî zamanlar olmadan inanmak istemiyeceğimiz tabîdir."

Yunan bahriyesi

İki torpito Ismarlıyorlar

ATINA, 3 (Milliyet) — Hükûmet iki açık deniz torpido muhribi ısmarlamağa karar vermiştir. Bu karar tahakkuk ettiği takdirde Türkiye ile Yunanistan arasında imza lanan protokol mucibince, keyfiyet resmen Ankaraya haber veri-

Nafia tramvay tarife mukavelesinin feshini istedi

Yalnız şirket bilet ücretlerinin indirilmemesinde ısrar etmektedir

Yeni hatlar nerelerde yapılacak?

ANKARA, 3 (Telefonla) — Bir gazetenin Tramvay şirketile müzakerelerin bittiği ve şirketin 3 buçuk milyon lira vermeği, yeni hatlar yapmağı kabul ettiği hakkındaki neşriyatı asılsızdır. Yaptığım tahkikat neticesinde topladığım malûmatı bildiriyorum: Nafia vekâleti ile Tramvay şirketi arasında başlayan müzakere dün de bildirdiğim gibi henüz ilk safhasındadır. Nafia vekâleti tarife mukavelenamesinin şimdiye kadar tatbiki imkânı olmadığından yeniden müzakerat icrasını ve feshini istemektedir. Tramvay şirketi mümessilleri ise tarifenin devamı ile beraber şirketin halka ve hükûmete karşı borçlu olduğu icrası mümkün her şeyi yapabilmek üzere müzakereye taraftardır. Yarın da müzakereye devam

(Devamı 6 ıncı sahifede)

Yunan âyanı da Balkan misakını tasdik etti

Misak Yunan teşkilâtı esasiye kanunu ahkâmile de taâruz teşkil etmektedir

M. Maksimosun nutku

ATINA, 3 (Milliyet) — Yunan âyan meclisi dün Balkan misakı lâyihasının müzakeresine başlamıştır. Evvelâ M. Çaldaris kürsüye gelerek misakın hedef ve gayelerini söylemiş, müteakiben Hariciye nazırı M. Maximos hükûmetin tefsirî beyanatını okumuştur. Bundan sonra âyan Hariciye encümeni reisi M. Mihalakopulos söz alarak, her ne kadar muhalefetin noktai nazarı hükûmetin, görüşlerine uymuyorsa da, encümenin misakın kabulünü tavsiye eylediğini söylemiştir. Muhalefet ve hükûmet taraftarı âyan azasından bir çokları söz söylemişlerdir. En nihayet Kavala âyanı liberallerden M. Stamolis kürsüye gelerek fırkası namına bir beyanat okumuştur. Bu beyanatta, bir muahedenin gizli şartları bulunduğu takdirde, o muahedenin neşrolunan şartlarını ihlâl etmemesi hakkında Yunan teşkilâtı esasiyesinin 82 inci ve Yunan mebusan ve âyanının muvafakati alınmadan harp ilân edilemiyecegini âmir bulunan 83 üncü maddelerine riayet olunmak şartile Balkan misakı lâyihasının kabul edilebileceği zikredilmekte idi.

M. Maximos

M. Çaldaris

M. Maximos hükûmetin bu beyanata itirazı olmadığını söylemiş ve bunun üzerine meclis misak lâyihasını kabul etmiştir.

M. Maximosun beyanatı

ATINA, 3 (A.A.) — Atina Ajansı bildiriyor:

Hariciye nazırı M. Maximos âyan meclisinde Balkan anlaşma misakının tasdikini isterken demiştir ki:

"Bu beynelmilel aktın esasları benim ve Başvekil M. Çaldarisin Ankarada, dost Türk milletinin büyük reisi ve onun mümtaz mesai arkadaşları ile vâki olan telâkimiz ve Yugoslavya kralı Hazretlerinin Korfuya uğramaları ve Romanyanın mütehayyiz Hariciye nazırı M. Titulesconun Atinayı ziyareti esnasında atılmıştır.

Bu münasebetlerle yapılan noktai nazar teatileri Balkanlarda sulhün tarsinine matuf bir anlaşma vücude getirmek maksadiyle yapılacak müzakereler için müsait bir

(Devamı 6 ıncı sahifede)

İttihat ve Terakki

Yeni Tarihî Tefrikamız:

Bugün 2 nci Sahifemizde..

TARİHİ TEFRİKA: 1

4 Nisan

İttihat ve Terakki!

(BAHAEDDİN ŞAKİR BEYİN BIRAKTIGI VESİKALARA GÖRE)

İttihat ve Terakki Niçin Teşkil Edilmişti?

emiyetin maksadı - Dahilî nizamnamesi - Fedaileri

Osmanlı (Ittihat ve Trakki) Cemiyetinin nasıl çalıştığını anlamak in onun ilk teşkilâtına ait olan ahilî nizamnamesine bir göz gezrelim. Bu nizamnamenin birinci addesinde Cemiyetin maksadı akkında deniliyor ki:

"Vatnı, bugünkü bulunduğu hali ahim ve hatrınakten, milleti, girifar olduğu pençei zulüm ve esaretn tahlis ederek insanlığa lâyık ır surette yaşamak bilâfarkı cins e mezhep bilumum efradı Osmaiyenin vazifei mukaddese ve meafii bediheleri muktezasından lmakla, bu hukuku mukaddese ve enafii milliyenin istihsal ve istikarı ve milletin muhafazai hukukı yasiye ve esasiyesini kâfil olan 293 kanunu esasisinin tamamın atbik ve devamı mer'iyeti Cemiyın esas maksadıdır.,,

Nzamnamenin ikinci maddesine bu maksada vüsul için nasıl çalışılacağı âtideki surette izah edilior:

"Osmanlılar maksada vüsul eminde müttehiden çalışmak ve meafi kavmiyelerini daima müşterek örmekle mükellef olduklarından ins ve mezhep daiyesile tefrika hu ulüne saî bulunanların hüsulü âaline mani olmak dahi Cemiyetin sas vezaifindendir.,,

Nizamnamenin üçüncü ve dörlüncü maddeleri mucibince beş azadan mürekkep olan Merkezi Umumî Memaliki Osmaniye dahilinle bulunacak ve fakat bulunduğu nevki hiç bir zaman ilân edilmiyecekti.

Bundan başka Cemiyetin Heyeti Idaresi ve Heyeti Merkeziyesi ve hassa Heyeti Tahlifiyesi bulunaktı. Ittihat ve Trakki Cemiyeti pdat devrinde Abdülhamit'in ek şiddetli bir casus teşkilâtına karşı kendisini gizliyerek çalışmak lüzumunu hissettiğinden tahlif ve ceza işlerine fevkalâde ehemmiyet veriyordu. Tahlif heyeti bir reisle iki azadan mürekkep bulunuyordu. Bu heyetler Cemiyete dahil olacak zevatın merasimi mahsusası dairesinde icrayı tahlifile muvazzaf idi.

Bu tahlif esnasında Cemiyete girecek zata Cemiyetin esrarını ve mensuplarından bittesadüf öğrendiklerinden hiç birinin ismini en şedit işkencelere duçar olsa da, fâş etmiyeceğine ve Devleti Osmaniyenin kanunu esasi ahkâmı dairesinde hakkı hâkimiyet ekber evlâdatikal etmek üzere Âli Osman uhdesinde kalması ve umum efradı Osmaniyenin bilâtefriki cins ve mezhep naili saadet ve hürriyet olması için ömrünün nihayetine kadar çalışacağına ve duçarı felâket olan efradı cemiyete ve ailelerine muavenet eyliyeceğine ve Cemiyetin mukarreratını tamamile ifa edeceğine ve şayet hiyaneti tebeyyün ederse idam cezasına razı olduğuna dair din, vicden ve namusuna ve Cenabı Hakkın ismi azametine bir eli mütedeyyin olduğu dinin Kitabı mukaddesi ve diğer eli bir hançerle tabanca üzerine mevzu bulunduğu ve gözleri kapalı olduğu halde ahdü kasem ettirilecekti.

Nizamnamenin 27 nci maddesinde bahsedilen "yemin hakkında deniliyor ki:

"Yeminden evvel müessir bir nutuk iradile milletin gasbolunan hukuku sarihası ve vatanın duçarı zaaf olması esbanını delâili maddiye ve maneviyesi izah ve tasvir edilecek ve badehu heyeti tahlifiye tarafından yukarı maddedeki noktaları muhtevi olmak üzere tahrir ve Heyeti Merkeziye tarafından tasdik edilmiş olan yemin ibaresi kıraat olunacak ve kabul olunan şahsa da harfiyyen tekrar ettirilecektir.,,

'Yeminden sonra Heyeti Tahlifiye mestur olduğu halde kabul edilen ferdin gözleri açılacak ve kendisine Heyeti Tahlifiye reisi tarafından, müttehiden çalışmaktaki faydalar ve bu bapta efradı cemiyete taallûk eden vazifeler tarif ve hakkıle telkin edilecektir. Yeni kabul olunan fert badelyemin bazı ifadat ve beyanatta bulunmak arzusunu göstersin göstermesin, herhalde bu heyetin bir heyeti tahlifiye olmak dolayısile vazifesinin ancak bundan ibaret olduğu ve şayet kendisinin bazı mütaleatı mühimmesi varsa, bunu rehberi vasıtasile ait olduğu mahalle isal eylemesi lüzumu Heyeti Tahlifiye Reisi tara-

Bahaeddin Şakir Bey

Cemiyetin dahilî nizamnamesinde büyük şehirler ve kasabalar için ayrıca büyük teşkilâtı nazarı dikkate alınmıştı. Bu gibi şehirler on şubeden az ve yirmi şubeden fazla olmamak üzere bölüklere taksim olunarak her bölüğün idaresi, Heyeti Idarenin nzareti tahtında olmak üzere üçer kişiden müteşekkil bölük heyetlerine tevdi olunacaktı. Bu bölüklerden başka Cemiyetin ayrıca şube teşkilâtı bulunacaktı.

Bu şubeler içinde en ziyade calibi dikkat olan Fedai şubeleri idi. Bir yerde bölük teşkilâtı olsa bile, Fedaî şubeleri her yerde doğrudan doğruya Heyeti Idare tarafından idare olunurdu ve Heyeti idareden maadası bunların isimlerini bilemezdi. Nzamnamenin 48 - 55 icin maddelerinden bu Fedaî şubeleri aşağıdaki tarzda tarif ediliyordu:

"Cemiyete intisap eden bilumum efrat icabı halinde Cemiyetin maksadı mukaddesi uğuruna fedayı hayata mecbur ise de, icraatı hususiye için sırf arzuyu viçdanisile fedaî olarak yazılmak isteyen efrat mensup bulunduğu şubenin rehberi marifetile ismini Heyeti Idareye ihbar etmelidir.,,

"Heyeti idare, fedaî yazılan efrattan mürekkep olmak üzere ayrıca Fedaî şubeleri teşkil ederek icraatı hususiyeleri ve Cemiyetin vezaifi zabıtasını bu fedakârlara tevdi edecektir.,,

"Fedaî bir şube Heyeti Merkeziye tarafından karar verilip Heyeti Idareden tebliğ olunacak bir fedakârlığı icra edeceği zaman, icraatı mezkûrenin ifasına bir ferdin himmeti kifayet ederse, keyfiyet icra şube efradından talıp olanlardan kur'a isabet edene havale ve birden ziyade efrat tarafından mevkii fiile vaz'ı lâzımgeldiği takdirde şubece icra edilir.,,

"Fedaî bir şube, Heyeti Idare tarafından tayin olunan müddet zarfında vazifei fedakâraneyi icraya mecbur olduğundan tavzif ettiği fert fedainin harekâtı icraiyesini takip edeceği gibi muvaffak olan fedaî şubenin harekâtı da Heyeti idarenin nezareti altında bulunacaktır.,,

"Fedaî şubeler Heyeti Merkeziyenin malûmatı olmaksızın müstakilen icraata mezun olmayıp yalnız icra edecekleri fedakârlık hakkında sair şuebatı esasiye gibi Heyeti Merkeziyeye teklifat ve ihtaratta bulunabileceklerdir.,,

"Fedaî olan bir ferdin veya şubenin vazifesinde tekâsülü halinde, hakkında Heyeti hâkimece verilecek karar nihayet yirmi dört saat zarfında ve Heyeti Idarece tayin olunacak vesait ile icra edilecektir.,,

"Vazifei icra ile mükellef olan efrat bazı esbabı fevkalâde ve mevanii meşrua dolayısile müddeti muayyene zarfında keyfiyeti icrayı ifaya muvaffak olamadığı takdirde,vazifesinde tekâsülü görülenler hakkındaki muamelei şedideye duçar olmamak için, müdellelen esbabı mucibe serdile Heyeti Idareden temdidi müddet talebine mecburdurlar.,,

"Hayatını tehlikeye ilka ile vazifei fedakâranesini ifa eden her fedainin hem muhtaçı iane olan evlât ve ailesinin maişeti temin edilecek, hem de tercümeihali ve icraatı vakıasını musavver olmak üzere bir kitap tahrir ve neşrolunarak namı ibka ve tevkir edilecek ve arada sırada metfeni mübarekine gidilerek heyetçe nutuklar irat ve evsafı fedakâranesi yâd ve tezkâr suretile merasimi mahsusai ihtiramiye icra kılmacaktır.,,

Bitmedi

HARİCÎ HABERLER

Fransa yeniden ihtilâle doğru mu sürükleniyor?

Bütçede yapılan tasarruflar kimseyi memnun etmemiş gibi görünüyor

6 şubat vak'alarındanberi, gerek bu vak'alar, gerek Staviski ve yaranı hakkında komisyonların haftalardanberi devam eden tahkikatı ile uzaktan meşgul görünen Fransız efkârı umumiyesi, şimdi de bütçe meselesile yeniden harekete geçer gibi görünüyor. M. Doumergue büyük kabinesini teşkil ederken evvelbeevvel bütçe işini bir yoluna koymağa çalışmış, hattâ bu işi başarabilmek için meclisteki fırkalardan müsamahakâr davranmalarını istemiş ve âdeta yalvarmıştı. Şimdi asıl mesele düğüm noktasına geliyor. M. Doumergue bütçenin a - zîm açığını kapatmak için, yeni vergiler ihdası yolunu tutmak istememiş, ancak tasarruflarla bu deliği kapatmağa çalışmıştı. Fakat tasarruflar, maaş tenkihatı nihayet keselere de dokunduğundandır ki Fransız efkârı umumiyesinde bir kımıldanma başlamıştır. Bu kımıldanış önümüzdeki günler için hiç te iyi bir alâmet teşkil etmiyor. Bu takdirde M. Doumergue'in de asıl hedefini teşkil eden bütçeyi başaramadan çekilmesi muhtemel gibi görünüyor. Dün bu hususta gelen telgraf şudur:

Bu sefe meclisi feshedecekler mi?

PARIS, 3 (A. A.) — Anadolu Ajansı hususî muhabiri bildiriyor:

Dört buçuk milyarlık bütçe açığını kapamak için alınan tedbirlerin ilk kısmı çarşamba günü çıkacak kararname ile ilân olunacaktır. Halkın paskalya yortusu neşesini kaçırmamak için bayram sonuna bırakılan bu kararname 100.000 e yakın memuru alâkadar ediyor. Bunlardan 60 bini tekaüde çıkarılarak vazifeleri ilga edilecektir. Kararnamenin derpiş ettiği tasarruf iki buçuk milyarlıktır. Işçilerin içtimaî sigorta aidatından kesilmesi düşünülen yüzde 15, nafia nazırı M. Marget'in muhalefeti karşısında meclisin hakemliğine bırakılmış, gerek bu, gerek eski muhariplere ait ve ayni nisbette tasarruf bu kararnameden tefrik edilmiştir.

Muhariplerin konfederasyonu, haklarını şiddetle müdafaa için verdikleri kararı M. Doumergue'e bildirmiş bulunuyorlar. Hükûmet bütçeyi tevzin için muztar kalırsa kendilerinden fedakârlıklar istiyeceğini ve muhalefetleri halinde istifa edeceği cevabını vermiştir. Buna rağmen teşkilât rüesası kongre kararına sadık kalacaklarını bütçeyi tevzin hususunda hükûmete başka teklif ve tavsiyelerde bulunduklarını söylüyorlar. Bir taraftan da umumî iş konfederasyonu bütün sendikaları uyanık bulunmağa ve mütesanit grevlerle menfaatlerini müdafaaya davet etmektedir. Şubat ortalarında yapılan 24 saatlik tecrübe grevi, siyasî mahiyette olduğundan umumileştirmiştir. Bu defa mevzuubahis grev, doğrudan doğruya menfaatlerinin müdafaası olduğu için daha şümûllü olacak görünüyor. Sağ ve Merkez gazeteleri muhariplerin vatan duygularına müracaat ederek hükûmete karşı komünistlerle birleşmeleri ihtimalini bertaraf etmeğe çalışıyorlar.

En nikbin gazeteler, "Bir ihtilâl arifesinde miyiz?" suallerini sormaktadır. Her halde mütareke kabinesile, yatıştığı sanılan Fransız dahilî buhranı mali vaziyetin vahimleşmesi üzerine daha kat'î bir safhaya giriyor. Yalnız kânunusani şubat aylarına ait hazine açığı 580 milyon franktır. Vasatisi 1933 aylarının azamî açığından çok yüksektir. M. Doumergue, son nutkunda yeni vergi imkânsızlığı karşısında tasarrufattan başka çare olmadığını söylemiştir.

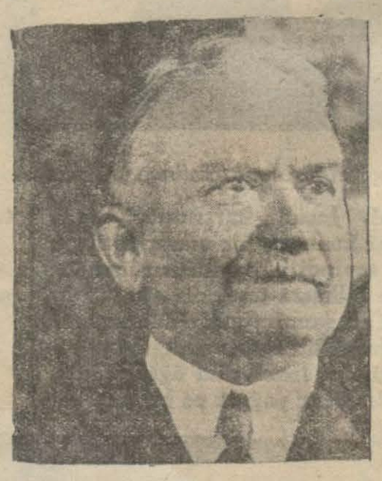

Tanzim ettiği bütçeden gürültüler çıkacağa benziyen Fransız kabinesi reisi M. Doumergue

Son haftalarda Fransız matbuat mahafilini en çok meşgul eden başlıca bahislerden biri de devlette reformdur. Radikallerden maada bütün fırkalar hararetle devam ettirdikleri propaganda toplantı ve nutuklarında meclisin feshini ileri sürüyorlar.

Islahat meselelerini tetkike memur komisyon icra kuvvetini takviye için Ayâna sormadan meclisi dağıtmak hakkını Reisicümhura vermeği kararlaştırdı. Parlâmento komisyonun tetkiklerinden başka Radikaller de hususî komisyonlarla tetkiklerine devam ediyorlar. Mevcut teşkilâtı esasiyenin muhafazasına taraftar olanlar Sosyalistlerdir. Eski muhariplerin siyasî faaliyeti esas itibarile kabul etmeleri nazik bir vaziyet ihdas etmiştir.

Silâh alışverişlerinin yasağı tedbirlerinden maada zabıtanın takviyesini de hükûmete tavsiye eden gazeteler de var. Yortuları takip edecek haftaların Fransa'ya neler getireceği ve bu birkaç cepheli buhrandan nasıl çıkılacağı cidden merak edilmektedir.

Hitler ordusu İki milyon

Hususî Hitler kıtalarının tayyareleri bile varmış

VAŞINGTON, 3 (A. A.) — Havas Ajansı muhabirinden: "Harici siyaset Cemiyeti" raporunda, Dr. Mildret Vertheimer, Fransızların, Almanyanın Alman gençliğini tekrar silâh altına alarak askerleştirdiği hakkındaki iddialarını doğru bulmaktadır. Doktor, hücum kıtaları ile hususî Hitler kıtalarının muhakkak surette askerî mahiyetleri olduğunu ve bu kıtalara bağlı tayyare filoları olduğunu ilâve etmektedir. "Hususî Hitler Ordusu" mevcudu iki milyon nefer olarak tahmin edilmektedir.

Bir kiliseyi yaktılar

LA KORONY 3 (A. A.) — Müfritler, San Pedro dö Nos kilisesine ateş vermişlerdir. Kilise tamamen yanmıştır.

Amerikada naziler

VAŞINGTON, 3 (A. A.) — Nazi'lerin Amerika'daki faaliyeti hakkında bir tahkikat komisyonu yapılmasına sebep olan Nev - York meb'usu M. Dikenştayn, şimdiye kadar aldığı tehdit mektuplarının çokluğu karşısında kendisini muhafaza için, adamlar tutmağa mecbur olduğunu bildirmiştir.

İspanyada yeni para

MADRİT, 3 (A.A.) — İspanya yakında ufak cumhuriyet paraları basacak-

Eski Alman Müstemlekeleri

Bir İngiliz gazetesi: "Geri verelim,, diyor

LONDRA, 3 (A. A.) — Alman istihbarat bürosu muhabirinden:

Daily Mail gazetesi, şimdiki halde İngiliz mandası altında bulunan, Almanya'nın eski Afrika müstemlekelerinin iadesini talep eden yeni bir makale neşretmektedir.

Bu gazete, İngiltere için hiç bir kıymeti haiz bulunmıyan bu müstemlekelerin genç Alman nesline bir faaliyet sahası temin etmek itibarile çok büyük kıymet arzettiğini ve Almanya'nın beynelmilel vaziyetini takviye edeceğini yazıyor.

Bir hapishane boşandı

GRENATTA, 3 (A. A.) — Şehir hapishanesi mevkufları, kaçmışlardır. Mevkuflar, şehrin bir yoluna çıkan bir geçit kazmağa muvaffak olmuşlardır. Bu işi yapabilmek için hiç olmazsa, 15 gün çalışmış olmaları tahmin edilmektedir.

Schussbund kumandanı kaçtı

VİYANA, 3 (A. A.) — Linz'den bildirildiğine göre, yukarı Avusturya sosyal demokrat Schussbund kumandanı M. Dernaşek, iki nasyonal sosyalist ile birlikte, bu gece Linz hapishanesinden firar etmiştir. Dernaşek, geçen şubatta Avusturyada hadis olan kanlı harekâta sebebiyet vermişti.

SON DAKİKA

Macaristanla ticaret itilâfı

ANKARA, 3 (Telefonla) — Macaristanla bir ağustosta imza edilmiş olan ticaret ve Clearing itilâfı bir mayısa kadar bir ay daha temdit edilmiştir.

Zeki B. Moskovada konser verecek

ANKARA, 3 (Telefonla) — Riyaseticümhur orkestrası şefi Zeki Beyle kemanist Ekrem Zeki Bey Moskovada bir kaç konser vermek üzere bu akşam Istanbul tarikile hareket ettiler.

İzmir - Kasaba hattının satın alınması için müzakereler

ANKARA, 3 (Telefonla) — Izmir - Kasaba temdidi hattının satın alınması hakkındaki karar üzerine bu hususta şirket namına hükûmetle müzakereye memur edilen mümessiller bugün şehrimize dönmüşlerdir.

Mümessiller müzakerelerin ilk esaslarını tesbit etmek üzere Nafia Vekili Ali Beyi ziyaret etmişlerdir.

Müteakiben hükûmet namına müzakereye memur edilen Saraçoğlu Şükrü Beyle de görüşmüşlerdir. Yarın müzakereye başlanacaktır.

Riyaseticümhur kâtibi umumiliği

ANKARA, 3 (Telefonla) — Riyaseti cümhur kâtibi umumiliği işlerine vekâleten kalemi mahsus müdürü Hasan Rıza Bey bakacaktır.

25 liradan az alacakları olanlar

ANKARA, 3 (Telefonla) — Bulundukları mahalden gayri bir mahal malsandığından 25 liradan daha az alacakları olan kimselerin bu alacaklarının bulundukları mahalden gönderecekleri istidada yazılı adreslerine posta veya banka ücreti istihkaklarından kesilmek üzere banka olan mahallerde banka, olmıyan mahallerde posta ile gönderilmesi ve istidalarile banka veya posta makbuzunun evrakı müsbite olarak kabulü Maliye vekâletince kararlaştırılmış ve vilâyetlere tamim edilmiştir.

Abdulhalik B. Fırka grupu reis vekili

ANKARA, 3 (A.A.) — Cümhuriyet H. Fırkası grupu idare heyeti reisliğinden:

C. H. Fırkası grupu, reis vekili Cemil Beyin riyasetinde toplandı. Nafia vekâletine tayin edilen Afyon meb'usu Ali Beyden inhilâl eden reis vekilliğine C. H. Fırkası riyaset divanınca namzet gösterilen Çankırı meb'usu Mustafa Abdülhalik Beyin intihabı grup umumî heyetince ittifakla kabul edildi. Ve ruznameye dahil mesail üzerinde müzakere cereyan ederek içtimaa nihayet verildi.

Muhtelit Mübadele Komisyonu

CENEVRE, 3 (A.A.) — Muhtelit mübadele komisyonunun ilgasına dair Türkiye ile Yunanistan arasında 9 kânunuevvel 1933 tarihinde Ankarada imzalanan mukavelenin bir suretini, muhtelit mübadele komisyonu reisi, milletler cemiyeti başkitabetine göndermiştir.

Gazi Hz. ile Yunanistan Reisicümhuru Hz. arasında teati edilen telgraflar

ANKARA, 3 (A. A.) — Yunan cümhuriyetinin onuncu yıldönümü münasebetile Reisicümhur Hazretlerile Yunan Reisicümhuru M. Zaimis Hazretleri, Başvekil İsmet Paşa Hazretlerile Yunan Başvekili M. Çaldaris ve Hariciye Vekili Tevfik Rüştü Beyle Yunan Hariciye Nazırı M. Maksimos arasında aşağıdaki telgraflar teatı olunmuştur:

Yunanistan Reisicümhuru M. Zaimis Hazretlerine

ATİNA

Yunanistanın millî bayramı münasebetile zatıdevletlerine en dostane ve hararetli tebriklerimi ve necip dost milletin meserretlerinin Türk milletinin kalbinde en teveccühkâr ve en dostane bir akis uyandırmaktan hali kalmıyacağı hususundaki teminatımı arza şitap ederim.

GAZİ M. KEMAL

Türkiye Reisicümhuru Gazi Mustafa Kemal Hazretlerine

ANKARA

Yuanistanın millî bayramı münasebetile tarafı devletlerinden vaki tebrikâttan fevkalâde mütehassis olduğum halde yürekten teşekkür ederim. Türk tayyarecilerinin bayramımıza iştiraki beni son derece sevindirmiştir. Bu fırsattan bilistifade zatı devletlerine bütün Yunan milletinin necip Türk milletine karşı beslemekte olduğu sarsılmaz dostluk hislerinin teminatını arzederim.

Alexandre ZAİMİS

Yunanistan Başvekili M. Çaldaris Cenaplarına

ATİNA

Yunanistanın millî bayramı olmasından bilistifade zatı devletlerine ve Yunan hükûmet ve milletine gerek kendi namıma ve gerek riyasetim altındaki hükûmet namına en dostane temennilerimi ve en hararetli saadet ve refah dileklerimi arzederim.

İSMET

Başvekil İsmet Paşa Hazretlerine

ANKARA

Millî bayramımız münasebetile vaki çok hararetli temennilerinizden bilhassa mütehassis oldum. Bu temenniler, gerek Yunan milleti, gerek Yunan hükûmeti ve gerek şahsım için Türkiye ile Yunanistanı biribirine bağlıyan dostluğun salâbetinin yeni bir zâmınıdır. Bütün Yunanlıların hissetmekte oldukları neşe ve şetarete Türk milletinin iştirak etmesi keyfiyeti, başlı başına iki milletin tarihine altın harflerle yazılmıya şayan bir hadisedir. Hararetli teşekkürlerimi, asil Türk milletinin refahı hakkındaki temennilerimi kabul buyurmanızı rica ederim.

ÇALDARİS

Hariciye Nazırı M. Maksimos Hz. ne

ATİNA

Zatıdevletlerine en canlı ve hararetli tebriklerimi arzetmek ve beni ve cümhuriyet hükûmetini necip ve dost millete ve onun hükûmetine bağlıyan sağlam ve samimî dostluğun teminatını bir kere daha ifade etmek için Yunan milletinin millî bayramını güzel bir fırsat addettim Yunanlıların bayram günü Türk milleti için bir şetaret günüdür.

Zatıdevletlerine bu teminatı tekrar ederek size en dostane şahsî selâmlarımı arz ve iblâğ eylerim.

Dr. Tevfik RÜŞTÜ

Tevfik Rüştü Beyfendi Hazretlerine

ANKARA

Yunanistanın millî bayramı münasebetile zatıdevletleri tarafından ızhar buyurulan hissiyattan fevkalâde mütehassis olduğum halde sizden en hararetli teşekkürlerimi kabul etmenizi rica ederim. Asil ve kahraman Türk milletinin, bu bayramın şenliklerine iştiraki bizim için bilhassa azizdir. Ve zatıdevletlerinden memleketimiz arasındaki dostluğun bu yüzden daha ziyade kuvvetleneceğine itimat buyurmanızı rica ederim.

MAKSİMOS

150 mevkuf Öldüren adam

HAVANA, 3 A. A. — Başmüddeiumumi Pablo Lavan, M. Makado'nun Amerika ile Küba arasında iadei mücrimin mukavelesine istinaden iadesi için 7 itham sebebi göstermiştir.

Makado rejimi esnasında "Çamlar Adası" millî hapishanesi baş gardiyanı yüz başı Kastel, 150 mevkufu katilden suçludur.

Bir şahit, yalnız bir gün içinde 12 kişinin öldürüldüğünü ve bunlardan üçünün diri diri yakıldığını bildirmiştir.

Baş gardiyan aleyhine 400 şahit vardır. Muhakemeye bugün başlanacaktır.

Yemende çöl muharebeleri bitiyor

KAHİRE, 3 (A. A.) — Reuter Ajansı muhabirinden: Yemen imamının İbnissuut'a gönderdiği bir telgrafa inanmak lâzımgelirse, İbnissuut ile Yemen Imamı arasındaki çöl harbi bitmek üzeredir.

KAHİRE, 3 (A. A.) — İbnissuut, oğullarının hepsine, kendi kuvvetlerinin başına geçmek emrini vermiştir.

Imam'ın, Mısırın tavassutunu iltimas etmesi üzerine, "Arap İttihadı" Mekke'ye, İbnissuudun nezdine bir murahhas göndermeğe karar vermiştir.

FELEK

Gürültü ile mücadele!

Diyorlar ki; bu sene şehrin gürültüsü ile mücadele edilecekmiş. Çünkü artık herkes inanmış ki; İstanbul dünyanın en gürültülü şehri imiş. Doğru ise İstanbul namına iftihar edebiliriz. Hiç değilse bu cihetten dünyada eşimiz yok!

Gürültü ile mücadele edilecekmiş. Ben bu sözü bir kere daha işitmiştim ama ne zaman? Pek hatırlıyamıyorum. Bu sefer gene ayni lâkırdı çıktı. Acaba inanayım mı?

Şimdi benim bu satırlarımı okuyunca gözlerini faltaşı gibi açıp:

— Ne demek? Bir gürültüyü susturmaktan âciz miyiz?. diyen memurlar bulunabilir. Lâkin hiddet ve şiddete hacet yok! Ben bu lâkırdının ilk çıktığı zaman da:

— İstanbulda, İstanbulun gürültüsünü kesecek bir kuvvet yoktur.. diye yazmıştım. O zamandan bugüne kadar yeni hiç bir müşahede yapmadım ki; şimdi bu fikrimi değiştireyim. Bence bu iş güç bir şeydir. Çünkü mesele gürültü meselesi değil, şehirlinin, esnafın, sokak halkının terbiyesi meselesidir. O da belediye talimatnamesine madde ilâvesile olmaz.

Eskiden, şehirli bugünkünden şüphesiz daha saygılı ve daha terbiyeli idi. Bugün, maalesef hem eski saygısını, hem eski inceliğini kaybetmiştir. Kanunlarda yazılı olmıyan ve şehirlinin itiyatları arasına girmiş bulunan birtakım — kanundan kuvvetli — âdetlerimiz vardı ki; — ne yazık! — birer birer kayboldu.

Eskiden kadına el kaldıran erkek görülmezdi. Şimdi — kadın erkek müsaviliye — sokaklarda dövülen ve dövüşen kadınlar görüyoruz. Eskiden yaşa ve yaşlıya hürmet edilirdi. Şimdi bunlara bir kartal gözü ile bakıyoruz. Eskiden komşunun komşuya karşı birtakım vazifeleri vardı. Hastalığına, muzayakasına yardım ederdi. Şimdi şehirli, ipliği kopmuş tespih tanesi gibi muhite ve âdetlerle olan rabıtalarını kesti. Onun içindir ki ele avuca sığmıyor. İşte bu âdetler arasında uyku saatlerinde komşusunu tedirgin etmemek kaygusu da vardı. Ve onun içindir ki "vakitsiz öten horozun başını keserler" derlerdi. İskandinav memleketlerinde, bilhassa İsveç'te mahalle içinde boroz beslemek yasakmış. Sabahleyin erken erken halkı uyandırmasın diye!.

Ya İsveç'liler bizim şehirde yaşamıya mecbur olsalar ne yaparlar acaba?

İstanbulun — hiç şüphesiz — gündüzü gecesinden daha sakindir. Hele büyük caddeler civarı on ikiden sabaha kadar her türlü gürültünün panayır kurduğu yerdir.

Dün gece dört beş tane münasebetsiz herif hep bir ağızdan bağıra bağıra ucuz Atina mallarından biri olan to Yelegaki şarkısını söylüyor ve kendilerini Akropol eteklerinde zannediyorlardı. Bu yolunu şaşırmış sarhoşların perde aralarında da köşebaşındaki gür sesli Kızılbaş:

— Dörtyoool! diye bağırarak portakal satıyordu. Sabahın ikisinde bir şarapnel çatırtısile kapanan istorlar, birisi Do diyez, öteki Si bemolden klakson çalarak biribirine yarenlik eden haylaz şoför muavinleri, (Akşam simidi) diye bağırarak midelerimizin kelepçesi mahut hamur halkaları satan hımbıllar.. Ölçüye ve notaya girmesine imkân olmıyan bir kerih sesle (salep) satan saygısızlar halkı uykusundan uyandırırken — polis, belediye, başıbozuk — hiç kimse bunlara:

— Gürültü etme! demez. Çünkü — bu sözüme dikkat edin — : Şehirli eski terbiyesinden, ahlâkından, saygısından çok kaybetti. Gürültü etmek hali tabiî oldu. Belki sakin, sessiz bir gece görse polisler:

— Ne var yahu? Nedir bu sükûnet? diye yadırgıyacaklar..

Şehirde gürültü ile mücadele etmek için evvelâ bu zihniyetlerle mücadele etmeli!

Ona da bilmem imkân var mı?

FELEK

Romanyalı tayyareci prens bugün geliyor

Beynelmilel hava federasyonu reisi Prens Bibescu bugün kendi tayyaresile Bükreşten şehrimize gelecektir. Prens Bibescu öğleye doğru Yeşilköye inecek ve Tayyare cemiyeti erkânı v bazı zevat tarafından karşılanacaktır. Prens İstanbulda birkaç gün kaldıktan sonra Eskişehir - Konya - Adana yolile Mısıra gidecek ve gene ayni yoldan Bükreşe dönecektir. Prense Romanya Aero Club umumî kâtibi binbaşı Banculescu refakat etmektedir.

Konferans ve konser

Ayın 5 nci perşembe günü Halk Fırkası Şişli nahiyesinde saat 21 de Dr. Muzaffer Esat Beyin (İçtimai hastalık) mevzulu bir konferansını müteakip bir konser verilecek ve monologlar söylenecektir.

ŞEHİR HABERLERİ

EKONOMİ

Tütün kongresi

İstanbul murahhasları ayın 14 ünde gidiyorlar

15 Nisanda Ankarada toplanacak olan tütün kongresine buradan gidecek murahhaslar kat'î şekilde taayyün etmiştir. Hükûmet namına mıntaka ticaret müdürü Muhsin, Ticaret odası namına Nemlizade Mitat, Kavalalı Hüseyin Beyler ve alıcılar namına da M. Kohen ve Göringdir.

Tütüncülük komisyonu tarafından hazırlanan raporun tetkiki için dün odada bir içtima yapılmış ve rapor son defa gözden geçirilmiştir. Murahhaslar ayın on dördünde Ankaraya hareket edeceklerdir.

Değirmenciler karteli

Değirmenciler aralarında bir kartel yapmışlardı. Haber aldığımıza göre Beşiktaşta bir değirmenci son defa buna muarız vaziyet aldığından kartel akim kalmıştır.

Ticaret ve zahire borsası

Ticaret ve Zahire odası meclisi dün toplanarak haftalık raporu tetkik etmiştir.

Yağ fiatları

Son günlerde sade yağ fiyatları yüksektir. Maamafih bugünlerde külliyetli taze yağ beklenmektedir. O zaman fiyatların düşeceği temin ediliyor.

Samsun sergisi

Bu ayın yirmi beşinde Samsunda açılacak sergiye İstanbul, Bursa, Aadana ve Eskişehirden bir çok firmalar müracaat etmişlerdir.

Sümer Bank fabrikaları, inhisar idareleri ve Ziraat Bankası nın mensucat fabrikası sergide yer almışlardır.

Samsundan ihracat

Şubat zarfında Samsun iskelesinden ecnebi memleketlere 145 860 kilo tütün, 250,000 kilo mısır, 22.300 kilo ceviz, 19.540 kilo kendir tohumu, 47.000 kilo da antimuvan İstanbula 127.191 kilo tütün 20.000 kilo ceviz, 211000 ham deri, 274.300 kilo fasulya, 19.160 kilo elma, 139,000 kilo buğday, 20.000 kilo nohut, 1.644 kilo afyon gönderilmiştir.

Bulgaristandan otuz pomak ailesi geldi

Dün şehrimize Uzunköprüden, Bulgaristandan kaçan 30 kadar Pomak ailesi gelmiştir. Bunlar cenubî Bulgaristanın Darıdere kasabasından ve köylerinden olup [illegible]dan bir müddet evvel Bulgar memurlarının ve yerli halkın tazyikleri yüzünden bütün mallarını bırakarak Yunan hududuna iltica etmişler ve Gümülcüne konsolosumuz tarafından Uzunköprüye kadar gönderilmişler ve oradan bura ya gelmişlerdir. Bunların Yozgat havalisine yerleştirilmeleri muhtemeldir.

BORSA

(İş Bankasından alınan cetveldir)

3 Nisan 934

Akşam Fiyatları

İstikrazlar		Tahvilât	
İstikrazı dahili	96	T. askeriye	9,78
1933 İstikrazı	98,50	Elektrik	—.—
Şark D. Yolları	2,60	Tramvay	—.—
Unitürk	29,15	Tünel	—.—
„ II	28,30	Rıhtım	17,75
„ III	28,40	Mümessil	54,95
Gümrükler	8	„ II	46.15
Bağdat	9,78	Kuponsuz „ III	49,35

ESHAM

İş Bankası Nama	10	Reji	4,10
„ „ Hamiline	10	Telefon	11
„ „ Müessis	108	Terkos	18,50
Türkiye Cümhûriyet Bankası	63,25	Çimento	12,35
Tramvay	36	İttihat dey.	18,65
Anadolu Hisse	26,15	Şark dey.	1,65
Şir. Hayriye	15	Balya	1.55
		Şark m. ecza	4

ÇEK FİYATLARI

Paris	12,06	Prağ	19,08,75
Londra	647.50	Berlin	1,92,71
Nüyork	79,35	Madrit	5,82,30
Milâno	921.50	Belgrat	34,98
Atina	83,36	Zloti	4,21
Cenevre	2,46,62	Pengo	2,69
Brüksel	3,24,90	Bükreşt	79,62
Amsterdam	1,17,65	Moskova	10,87,75
Sofya	64,66		

NUKUT (Satış)

	Kuruş		Kuruş
20 F. Fransız	169	1 Şille. Av.	24
1 Dolar	120	1 Pezeta	16
1 İsterlin	648	1 Mark	49
20 Liret	214	1 Zeloti	23,50
20 F. Belçika	115	20 Ley	21
20 Drahmi	24	20 Dinar	53
20 İ. İsviçre	818	1 Çernoviç Altın	—.—
20 Leva	24	1 Mecidiye	932
21 Kur. Çek.	106	Banknot	35 1-2
1 Florin	83		237

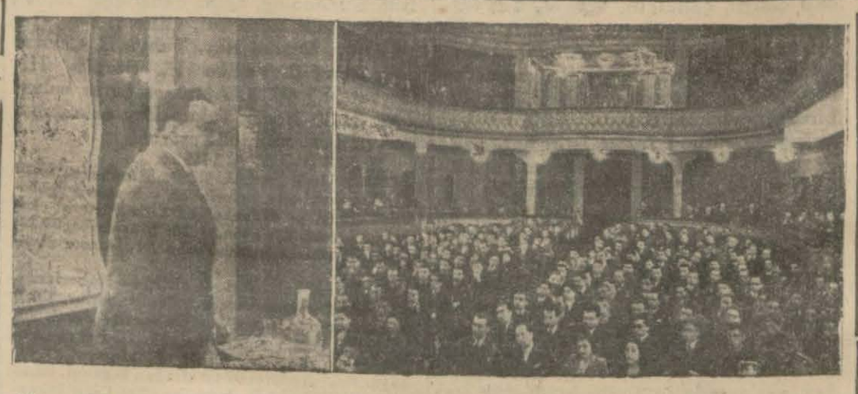

Maarif Vekili Hikmet Bey Ankara İnkılâp tarihi kürsüsünde de ilk dersini veriyor..

MAHKEMELERDE

Maslak yolu Kazası

İstintak tahkikatı müddeiumumîliğe verildi

Maslakta üç kişinin ölümü ve bir kişinin yaralanması ile neticelenen otomobil kazasından suçlu Albert Taragano Efendi ile şoför Mehmet hakkındaki istintak tahkikatı ikmal edilmiştir. Dün istintak hâkimi tarafından evrak müddeiumumîliğe gönderilerek mütealeası sorulmuştur. Bugün karar verilmesi muhtemeldir.

Tahliye talebi

Döviz kaçakçılığı yapmaktan suçlu ve mevkuf Zaharya Efendi ile Yahni kardeşlerin vekilleri de dün tahliye talebinde bulunmuşlardır. İstintak hâkimi Ramazan B. bu sabah duruşma yapacak ve tahliye talebini tetkik edecektir.

Yeni Adliye tayinleri

Yeni Adliye tayinleri dün İstanbulda bulunan alâkadarlara resmen tebliğ edilmiştir. Bugünden itibaren İstintak hâkimi Necip Nadir Bey Asliye ceza reisliği, Üsküdar müddeiumumîsi Bürhanettin Bey Asliye ceza azalığı, asliye ceza azası Haydar Naki Bey Üsküdar müddeiumumîliği vazifesini ifaya başlayacaklardır. İstanbulda memuriyetleri tebdil edilen terfian ve naklen taşraya tayin olunan Adliye memurları da yeni vazifelerine başlamak üzere hareket edeceklerdir.

Tiran elçimiz geldi

Yeni Tiran elçisi Ruşen Eşref Bey dün Ankaradan şehrimize gelmiştir. Ruşen Eşref Bey dün öğleden sonra vali ve belediye reisi Muhittin Beyi ziyaret etmiştir.

Çocuk bayramına hazırlık

Himayeietfal cemiyeti heyeti idaresi 23 Nisan Çocuk bayramında yapılacak merasim programını tanzim etmek üzere perşembe günü saat 15 te toplanacaktır.

MAARİFTE

Zam görecek Hocalar

Maarif vekâleti müdürlükten liste istedi

1934 senesi eylûlünde zam görecek ilk mektep hocalarının listesinin hazırlanmasını, Maarif vekâleti, Maarif müdürlüğüne bildirmiştir. Maarif idaresi listeyi hazırlamağa başlamıştır. Önümüzdeki eylûlde İstanbul ilk mektep muallimlerinden beş yüz kadarı zam görecektir. Bu sene zam görecekler, 1930 senesinde mesleğe girenlerle, ayni sene zam gören muallimlerdir. 1930 senesinde mesleğe giren muallimlerin maaşı 52 liradan 56 liraya çıkacaktır.

Maarif müdürlüğü listeyi bir aya kadar Maarif vekâletine gönderecektir.

Soğuklarda tedrisat

Fazla soğuk havalarda mekteplerin hangi derecei hararette kapatılacağına dair Maarif vekâleti bir tamim yapmıştır. Tamime göre mekteplerin kapanmasını mahallî sıhhat müdürlüğü ile vilâyet makamı tesbit edecektir.

Amerikalı terbiyeci

Amerikalı terbiye mütehassısı Miss Parker İzmir ve Balıkesir havalisindeki tetkiklerini bitirerek şehrimize dönmüştür.

Yeni liseler

Bu sene başında bazı orta mektepler lise haline konacağından hangi mekteplerin lise olacağı tetkik edilecektir.

Haydarpaşada açılması düşünülen liseden başka ikinci bir lise nin daha açılması muhtemeldir.

Elişi sergisi

Bu sene ilk mektepler talebesi halkevinde büyük bir elişi sergisi açacaklardır.

BELEDİYEDE

Telefon paraları

Teberrünameler peyderpey Belediyeye geliyor

Telefon şirketinden geri alınacak paralar için abonelere gönderilen feragat mektupları imza edilerek belediye şubelerine gelmeğe başlamıştır. Göndrilen mektup mikdarı on bir bine yakındır. Henüz az mikdarda cevap gelmiştir.

Köprü vapurları beklemiyecek

Galata köprüsünün sabahları geç açıldığı için şikâyetler oluyordu. Köprünün açılıp kapanmasını idare eden liman memurları değiştirilmiş, yeni memurlar tayin edilmiştir. Bundan sonra köprü her sabah muayyen saatte açılacak, vapurların gelmesi beklenmiyecektir. Vapurlar köprünün kapalı olduğu vakit te geçmeğe mecbur olacaklardır.

Konservatuvarın ıslahı

Belediyenin konservatuvarın ıslahı için angaje olduğu Viyanalı profesör M. Marks on güne kadar şehrimize gelecektir. Mütehassıs burada, konservatuvar imtihanlarında hazır bulunacaktır.

Maaş gecikti

Belediyede maaş henüz verilememiştir. Bu ay maaşın bir hafta kadar teahhür edeceği tahmin edilmektedir.

İtfaiyede yeni teşkilât

Belediye, hazirandan itibaren İtfaiyede yeni bazı teşkilât yapacaktır. İtfaiye grup kumandanlarının mühendis olması şartı tasavvur edilmektedir. Mühendis olacak kumandanlar tahrip vesaitini daha iyi kullanabileceklerdir. İtfaiye efradı için açılacak mektep te hazirandan itibaren faaliyete geçecektir.

Maaşa zam

Belediye muhasebe müdürü Kemal Beyin maaşının 70 liradan 90 liraya çıkarılması, yeni bütçede makam tarafından teklif edilmiştir. Dahiliye vekâleti tasvip edersse Kemal Bey hazirandan itibaren 90 lira aslî maaş alacaktır.

Sebze hali

Sebze ve meyva hâli sonbaharda bitecektir. Burada satış toptan müzayede ile yapılacak ve hâl bir nevi borsa halini alacaktır.

Yapılacak üç cadde

Bu seneki para ile şehrimizde yeniden ancak üç cadde yapılabilecektir. Bunların hangi semtte hangi caddeler olacağı henüz malûm değildir.

Emirgân - İstinye yolu

Emirgân - İstinye yolunun Dok şirketi tarafından yapılması taahhüdü icabıdır. Fakat şimdiye kadar şirket bu yolu tamir etmemiştir. Belediye şirketten yolu yaptırmasını istiyecektir.

Enkaz altında

Çıkan eşya peyderpey Adliyeye veriliyor

Adliye yangın sahasında ankazı hedim işini üzerine alan müteahhidin adliye namına yapmakta olduğu hafriyat iki güne kadar ikmal edilecektir. Anakz arasından çıkan ve inşaat malzemesinden madut olmayan bütün eşya ankazı adliyeye verilmetkedir. Bunlar meyanında hokka kapakları, tampon, istampa, daktilo makinesi, pres, soba, soba borusu ve saire gibi eşya ankazı vardır. Bunlar hiç bir işe yaramamakla beraber yapılan mukavele mucibince adliyeye iadesi icap etmektedir. Bu eşya peyderpey adliye tarafından alınmak ta ve hapishanede metrûk bir yerde muhafaza edilmektedir.

Gelecek cumartesi gününden itibaren yangın sahasında müteahhit kendi hesabına hedmiyat ve hafriyata başlaycktır.

İzmir - Kasaba hattı murahhasları gittiler

İzmir - Kasaba ve temdidi hattı murahhasları, hattın hükûmet tarafından satın alınma meselesi hakkında Nafia vekâletile müzakereye girişmek üzere dün akşam Ankaraya gitmislerdir.

GÖRÜŞLER

Ne cehenneme Giderse gitsin!!!!

Kitaptakice konuşmuyorum; ya ey vatandaş! Diye havaya haykırmıyorum.

Öz varlığımın üzüntüsü ile ve e yüksek sesle bağırıyorum:

— Staviski'nin düşmanı olan adl ye mürakibi M. Prens, veya orta bilmem kim nereye gitmiş? Nere sıvışmış?

Ne cehenneme giderse gitsin!

Banker Insull bilmem Amerikan hangi hapishanesine gidecekmiş. Ne reye giderse gitsin!

Falan hırsıza kelepçe mi vurmu lar, bukağı mı?

Filân Harpsoncusu'na(1) bu mu tarip dünyayı terkederek başka bi yere mi gitmesini söylediler?

Kim olursa olsun ve ne cehenne me giderse gitsin!

Tehlike başkadır ve apaçıktır ö Türk Genci!

Kumandayı, benliğinin çarpan yü reğinden alıyorsun. O kumanda san diyor ki:

Toprağım, suyun, havan, varlığım istikbalin, herşeyin seni bekliyor!

Blöf bir! blöf iki! blöf üç!

Peki ama; dördüncüsünün de blöf olduğunu kim ispat edebilir?

Türk genci!

Sen Anafartalar'da can verenin çocuğusun!

Sen Sakarya'dakinin yeğeni ve her cephedekinin kardeşisin!

Seni vazifeden önce düşünceye çağırıyorum...

Gülleler varmış, yirmi kilometre öteye gidermiş.

Tayyareler varmış, üç yüz kilometre uçarmış.

Gazlar varmış, püf; deyince dünyayı boğarmış.

Senin bilmediğin şu varmış, bu nu edermiş. Benim bilmediğim bu varmış bunu yaparmış!

Türk olan Türk genci!

Sana söyliyorum; ister Üniversiteli ol, ister köylü, sana söyliyorum:

Toprağın, suyun, havan, varlığın, istikbalin, her şeyin için hazır ol!

Danonciyo'yu tanırsın ey genç Türk!

Danonciyo demiştir ki:

Diplomatlar ihtiyatlı konuşurlar, ama biz öyle değiliz.

Ben onu yalnız bu sözünde tekzip etmiyeceğim.

Aka GÜNDÜZ

(1) Harpsoncusu: Eski Harbiumumîde her gün bal tutup — parmak değil — avuç yalamağa alışıp ta o günlerin bir daha gelmesini isteyenc denilir.

LİMANDA

Yolcular

Gelen ve gidenler nasıl karşılanacak?

İstanbul liman nizamnamesinin tadili dün vilâyete bildirilmiştir. Vilâyet te tatbiki için alâkadarlara tebliğ etmiştir. Buna göre gümrük ve polis kontrol ve muayene işleri bitmeden yolcularla karşılayıcıların birleşmeleri yasaktır.

Yollayıcıların da geçirmek istedikleri yolcularla temasları rıhtımda nihayet bulur.

Her iki halde de resmî vaziyetler müstesnadır.

Hasta ve malûl yolcuları olanlarla yolcularını vapurdan almak hususunda kat'i zarureti anlaşılan karşılayıcıların rıhtım mıntakasında en büyük polis âmirinden alacakları vesikaları kontrol ile alâkadar polis ve gümrük muhafaza memurlarına göstermeleri şartile gümrük muayenesinden evvel yolcularla birleşmelerine müsaade olunur.

Kezalik hasta ve malûl yolcuları olanlarla yolcularını vapura götürmek hususunda kat'i zarureti anlaşılan yollayıcıların yukarıdaki fıkrada yazılı olduğu veçhile vesika almak şartile vapura girmelerine müsaade edilir.

Küçük haberler

* Şehrimize gelmiş bulunan Evkaf Umum Müdürü Rüştü Bey dün Evkaf Müdürü Niyazi Beyle uzun müddet görüşmüş ve bir müddet meşgul olmuştur.

* Etibba Odası İdare Heyeti dün mutat içtimamı yapmış ve mesleki bazı meseleler görüşülmüştür.

* Bazı doktorlar yeni kazanç kanunu münasebetile vaziyetlerini telif için muayenehaneleri ile evlerini birleştirmeğe başlamışlardır.

* Veremle Mücadele Cemiyeti tarafından dün akşam saat 18 de Etibba Odasında Dr. Fazıl Şerafettin Bey verem hastalıkları hakkında bir konferans verilmiştir.

* Fransız Asârı Atika Enstitüsü azasından M. Sausset bugün saat 18.30 da Ünyon Fransez'de Türk edebiyatı hakkında bir konferans verecektir.

* Hilâliahmer Üsküdar Kaza Şubesi umumî meclisi 6 nisan 1934 cuma günü saat 14 te Üsküdar'da Doğancılar'da C. H. Fırkası salonunda toplanacaktır.

Biz böyle düşünüyoruz, Siz acaba ne dersiniz?

Size bir hikâye anlatacağız:

Bundan epeyce bir müddet evvel İstanbulda resme meraklı bir genç, eski devirlere ait bir tablo bulmuş.. Bir genç kız elinde bir kitap, veyahut bir çiçek düşünüyor.... Fazla tafsilâtı aklımızda değil, fakat hâdise şu: Bu genç bu resmi satın almak istermiş. Fakat evvelâ akademide bulunan bazı arkadaşlarına göstermiş.. Bizim sanat erbabı gözlüklerini takmışlar, resmi tetkik etmişler:

— Oooo! demişler, bunun kıymeti büyük. Hayli para eder! Binaenaleyh o genç Babür Şahın sec cadesini bulmuş gibi sevinmiş ve bir hayli para vererek resmi satın almış...

Artık beriki memnun! Elindeki yağlıboyalar altında altınlar saklı!....

Gel zaman, git azman bu resmi satmak arzusuna kapılmış. Fakat İstanbulda bir heveskârını bulamıyacağını tahmin ederek düşünen kızı sarmış, sarmalamış, ve bir büyük paket halinde o sıralarda Avrupada bulunan kardeşine göndermiş ve demiş ki:

— Burada bunun kıymeti tarihiyesi hakkında bir rapor verildi. Bu eser çok kıymetlidir. 50 bin frank ile 100 bin frank arasında bir müşteri bulursan sat!. Resim Avrupaya gelir gelmez kardeşi hemen bir taksiye atlamış ve ikiyüz frank kadar bir masraf ederek "düşünen kızı" antrepoda düşünmekten kurtarmış ve evine getirmiş!

Fakat şimdi satmak lâzım. Hemen bir resim eksperine telefon etmiş. Eksper yüz franga gelirim demiş. O da razı olmuş. Hiç asgarî 50 bin frank gelecek yerden 100 frank esirgenir mi?..

Eksper bakmış. Boyaları tahlil etmiş ve demiş ki:

— Vâkıa bu eski bir şeydir. On sekizinci asırda yapılmıştır. Bir amatör resmidir. Hiç bir kıymeti yoktur. Bir heveskârını bulursanız 100 franga kadar satabilirsiniz!...

Sonunda bu tablo iki ay bir müzayede yerinde bekledikten sonra nihayet 4,5 franga satılmıştır.

İşte düşünen kızın macerası! İşte tablonun kıymeti hakkında verilen raporun 4,5 franklık mânası!.

Bu kıssadan çıkaracağımız hisse şudur:

Bu tek bir misaldir. Bizim haberimiz olmadan daha nice nice düşünen kızlar, etrafı eninde sonunda uzun uzun düşündürüyorlar...

Bunlara mâni olmak için ihtisasa kıymet vermemiz. Sonunda mahcup olmadan ve zarar etmeden ise evvelâ anlamadığımız şeylere karışmamamız lâzımdır.

Biz böyle düşünüyoruz,

Siz acaba ne dersiniz?

Koca Sinan suyu

Yazan: Galip ATA

İstanbul kuruluşundan beri suyu kıt bir şehirdir. Bızans daha Türk şehri olmadan evvel, Şark İmparatorları buraya bolca su getirebilmek için, dünyanın başka hiç bir tarafında görülmemiş derecede, büyük himmetler ve pek çok paralar sarfederek su havuzları, su kemerleri yaptırmışlardı. Fakat bu kadar pahalı emeklere rağmen İstanbul hiç bir vakit ihtiyacı olduğu kadar suya kavuşamadığı gibi, eski su yolları vakit vakit bozulduğundan, şehir sık sık suyun büsbütün kıtlığına uğramıştır.

Terkos suyundan evvel İstanbulda bulunan sulardan Taksim suları, Halkalı suları tamamen Türk eserleridir. Türkler İstanbula aldıkları zaman yalnız, şimdi Kırkçeşme suları dediğimiz su tesisatı vardı. Bunlar Belgrat ormanı kenarında mermerden havuzlar içerisinde toplanılır, sonra oradan — bir kısmına Bozdoğan kemeri dediğimiz — kemerler vasıtasile şehrin içerisindeki bir kaç büyük sarnıca gelirdi. O zaman, suları toplamıya mahsus, bentler de yoktu.

Bu Kırkçeşme sularının Türk devrinde ilk büyük tamiri mimar Koca Sinanın yüksek sanati ile yapılmıştır. Fakat bu tamir o kadar geniş olmuş, gerek havuzlar ve kemerler o kadar değişmiş ve yenileri o kadar çoğalmıştır ki, İstanbuldan başka her nerede olsa bu mühim tesisata, Kırkçeşme suları gibi ismı takılacağı yerde, banisinin büyük ismini ebedileştirmek için, ona elbette "Koca Sinan suyu,, denilirdi.

Bu büyük tamirin Koca Sinanın hayatında da mühim bir yer tutmuş olduğu, şair Sai tarafından fakat büyük mimarın kendi dilinden yazılmış olan Tezkeretülbünyan kitabındaki tafsilâttan ve gene Sai'nin, Koca Sinanın türbesinde yazdığı tarih mısralarında su yollarından bilhassa bahsetmiş olmasından anlaşılmaktadır. Bu hafta Koca Sinan'a yapılan ihtifal münasebetile — ve İstanbul hâlâ su kıtlığından sıkıntı içinde olduğundan — o tafsilâtı hatırlatmak istiyoruz.

* * *

Takriben 1554 senesi içinde galiba İstanbul şimdiki gibi gene su kıtlığından zahmet çekiyordu. Bir gün seher vakti Kanunî Sultan Süleyman Kâğıthane vadisinde gezerken yolu ağaçlık bir yere (Belgrat ormanı olacak) düşer. Orada bir akar su görür ki yolları şurasından, burasından yıkılmış; su yolunu takip eder. Bir müddet sonra suyun yer altına girerek kaybolmasına hayret eder.

İstanbul susuzluktan yanarken, şehre bu kadar yakın bir akar suyun yer altında kaybolmasına padişahın gönlü razı olmaz. "Bu kaçkını yola getirip,, susuzlara kana kana su içirmeğe niyet eder. Sarayına döndüğü vakit devletin büyüklerini toplar. Bu şehrin evvelce inkişafına sebep olan suyun hangi yoldan geldiğini tetkik etmelerini emreder. O zaman tarih bildiklerini farzeden kişiler şu yolda karar verirler:

"Sabika, banii şehri Kostantiniye olan Yanko bin Madiyan bu şehri bünyad eyledikte yedidağı kalenin içine alup cezirei heftcebel deyû ad vermişler. O zaman da âli binaların abu revanın cemetmeğe haliçler bina eylemişler. Halâ çukur bostanlar anlardan nişanedir... v.s.,,

Kanunî Süleyman pratik bir adammış. Tarih bilgiçlerinin böyle sözlerile şehrin susuzluğuna çare bulunamıyacağını anlar, "Bunun lâzım olan amelisidir, ilmisi değil.,, diyerek mimar Koca Sinanı çağırır. Gördüğü akar suyun İstanbula getirilmesi için büyük mimarın dikkat ve ihtimamla çalışmasını ister.

Şair, padişahın bu emrini anlatırken, hemen şu beyti söylüyor:

"Bağladım künk gibi bir nice yerden kemeri,
Olmağiçün bu safabahş suyun rahberi.,,

Koca Sinan — o vaktin usulünden olduğu üzere Allaha bir çok yalvardıktan sonra — hendese ilmine müracaat eder. Su ırmaklarını birer birer tetkik eder. Her birinin önüne birer sandık kazdırır. Her birinin kaç lüle su vereceğini hesap eder ve nihayet, bu suların şehre gelmesi mümkün olduğunu padişaha haber verir.

Bu haber üzerine Kanunî Süleymanın büyük mimarla konuşması da aynen tekrara değer:

Padişah buyurur ki:

"— Bu suların gelmesi ne tarikle mümkün ola?

— Padişahım, bunda iki tarik vardır: Biri oldur ki, bendelerinizin haddi ve hesabı yok. Buyurun, her biri hizmete can verir, biri dahi budur ki ücretle herkese desti mezet tayin oluna, hazine sarfolunup üstadiyetle işlene.,,

Padişah ikinci tarzı beğenir:

"— Kendi malımızdan ücret ile getirdiğin kimsenin zerre miktarı hatırı rencide olmaya!,, buyurur.

Bu sözde, devlet hazinesini babasının evinden getirmiş olduğu kendi malı gibi sayması bir tarafa bırakılırsa, Kanunî Süleymanın pratik adam olduğunu gösterir. Çünkü koca Sinanın gösterdiği iki yoldan birinci, angarya olarak yaptırmak yolunu tutmuş olsaydı, Kırkçeşme suları, belki bugüne kadar da yer altında kaçkın olarak kalırlardı.

Sonradan Mısır Paşası olan Ali Ağa da, yapılacak işler için bina emini tayin edilir. "Bir vakti şerifte" su yollarına el vurulup, tamirine başlanılır. Birkaç gün içinde, İstanbulun susuzluktan yanmış bütün dilleri, şehre getirilecek o tatlı sudan bahsetmeğe koyulur.

Fakat müzevirler hiç bir devirde eksik olmaz. Bazı kimseler, İstanbula su getirmeğe çalışan koca mimar hakkında "ratbu yabis" sözler sarfederler. Bina emini Ali Ağa da bunlarla birlik olur. Şairin:

"Su değil bu, hayali hap ancak;
Seri âbı kamu serap ancak.,,

Diye hülâsa ettiği müzevirce sözlerle padişahı bu büyük işten vazgeçirmeğe çalışırlar. Fakat şairin dilinde o müzevirce sözler bile ne kadar güzel oluyor:

"Bu mimar ilmi gayıptan haberdar mıdır ki, bu miktar lüle su vardır deyu tayin eyler... Bu rûşendir ki her su yolu, suya delil ve her sebzezar da çeşmei selsebil olmaz!,,

Müzevirlerin sözlerine inanan zavallı insanlar! Padişah ta o zavallı insanlardan biri olduğundan, Koca Sinan'ın arkasından öfkelenir. Her vakit âdeti Belgrat ormanına av için ve kalabalık olarak gitmek olduğu halde, bir gün gayetle tenha olarak çıkagelir. Koca mimar ile bina emini el bağlarlar, selâma dururlar. Padişah Koca Sinan'a:

— Mimar! Bu derede ne miktar su var?

Diye öfkeyle sorar. Sinan:

— Saadetlû padişahım! Tahmin olunan üzere yazılmıştır, beş lüledir.

Diye cevap vermesi üzerine, müzevirlerin elebaşısı olan bina emini söze karışarak:

— Padişahım; mimar ağa bendeniz, fenninde ne kadar mahir ve ne kadar kâmil ustadır kı, toprağın altındaki suyu, toprağın üstündeymiş gibi biliyor!

Diye aklınca alay etmek ister.

Koca mimar, müzevirliklerden haberi yokmuş gibi görünürse de, onun dehâsı her şeyi önceden görmüş, hazırlamış.Padişah suları görmek isteyince, hemen yol gösterir. Bu sırada şairin, o büyük adamın dilinden yazdığı yalvarma, mutlaka yeniden hatırlanmalıdır:

"Ya, İlâhi! alîmü dânâsın
Cümle ezdattan müberrasın
Beni vadii gamda zar etme
Şeh yanında zelilü har etme!,,

Derelerden birinin önüne varıldığı vakit padişah, lüle tahtalarını takılmış, otuz lüle deliğinden berrak su aktıktan başka, tahtaların üzerinden on lüle kadar daha aktığını görür. (Bir lüle deliğinden akan su yirmi dört saatte altmış metre mikâbı su eder.) Padişahın keyfi gelir.

— Daha var mı?.. diye sorar.

Koca mimar iki dere daha gösterir.Onlarda da lüleler takılmış, su köpürerek akıyor. Hepsi birden yüz lüleye çıkıyor. Fakat yüz elli lüleye çıkması muhakkak!

Bunun üzerine Süleyman artık bina eminine yüz vermez ve koca mimara yeniden bir kürk giydirmeyi unutmaz.

Su şehre geldikten sonra bile müzevirlerin dili durmaz. Saray ağaları bu sefer, yeni suda toprak kokusu olmadığı için bunun taze su olmamasından şikâyet ederler. Müzevir sözüne uyan zavallı padişah, gene mimara çıkışır. Mimar buna da tabiî olarak:

— Padişaha malûmdur ki, ben bu suyu künk içinde getirmedim. Kâgir yollardan gelen su neden toprak koksun?

Diye cevap verir ve gene bir hil'at kürkü alır.

Belgrat ormanının suyu şehre kadar geldikten sonra, zamanın sadrazamı ister ki:

"Kırkçeşme başı, bir nice yerde serçeşme peyda olup sakalar her mahalde iriştireler!,,

Onun için, o kadar müzevirlikler arasında, dokuz senelik büyük himmetle İstanbula yeniden getirilen suyun adı "Kırkçeşme suyu" kalır.

Fakat o zamanki sadrazamın istemesi, koca mimarın dehâsını hakkile anlıyarak her yıl ona ihtifal yapmasını bilen bu zamanda o adı hâlâ saklamak için bir sebep olamaz.

Kırkçeşme suyuna "Koca Sinan suyu,, denilirse bu isim değişmesi, esasen oldukça bol olan bent sularının yolda kaybedilmeden ve modern bir temizlikte gelmesi için yapılacak yeni tesisata da belki hayırlı bir başlangıç olur.

G. A.

HİKÂYE

Deniz suyu

Naime Hanım ile İhsan Bey evlendikleri zaman ikisi de fakirdiler. Kocası çalıştı, çabaladı, ticaret, Tayyare piyangosu şanslarına yardım etti; nihayet zengin oldular. Atları, arabaları, otomobilleri oldu. Boğaziçinde bir yalı, Ankarada ve Beyoğlunda birer apartıman, Kadıköyünde bir konak yaptırdılar; fakat istirahat, saadet zenginlik ile temin edilemiyordu. Tasarruf ederek biriktirdikleri bu paralara, edindikleri mallara rağmen ruhlarını gizli bir fırtına kasup kavuruyordu. Sebebi, ikisi de kıskançtılar. Kocası otomobile binip işine gitse kadın, gizlice peşinden takip eder, türlü türlü vesveselere düşer, kadın bir gün giyinip bir mesire mahalline gidecek olsa, erkek merakından çatlar, aralarında buz gibi bir nefret ve kıskançlık havası eserdi.

İkisi de birbiri için başkasile evlenmekten şüphe ediyorlardı. Bu hale nihayet vermiş olmak için ayrılmağı düşündüler. Bir kaç defa tecrübe ettiler, bir kaç gün değil, hattâ bir saat bile birbirlerinden ayrı kalsalar kıskançlık burgusu kafaları oymağa başlıyordu. İhsan Bey karısına karşı fedakâr, sadık, onun her arzusunu yapar, uysal, başı öne eğik, zavallı bir adamdı. Buna rağmen akdın bazı zaman şüphe sağanaklarına tutlunca:

— İhsan, derdi, sonra karışmam, gazetelere gider, romancılara para verir, senin aleyhinde yazılar yazdırırım, seni teşhir ederim!

Bu insafsızlık karşısında koca bazan sükût eder, bazan da:

— Ayol Naime.. sen okumuş, yazmış bir kadınsın, bu sözlerine hayret ediyorum. Matbuat kanunu hiç okumadın mı. Diye köpürürdü.

Bu sözler inatçı karısını bir gün çıkardı. Bir muharrir dostuna giderek imalı bir tarzda bir hikâye kaleme aldırdı. Bu yazıda İhsan Bey batırılıyor, iktısat sahasındaki faaliyeti baltalanıyor, şeref ve haysiyeti nakisedar ediliyordu.

Bu rezalete tahammül olunamazdı. Karısından habersizçe gidip, aleyhinde yazı yazan muharrir hakkında mahkemeye müracaat etti. Avukatı bir ay zarfında davayı kazanacağını temin etmişti. Mesele Naime Hanımın kulağına gitti. Muhakeme safahatı muharririn aleyhinde cereyan ediyor, bir celse sonra onun mahkûm olacağı anlaşılıyordu.

Kadın bir akşam kocasına meseleyi açmağa, onu teskin etmeğe mecburiyet hissetti; çünkü zenginlik ve para bir mahkûmu cezadan kurtaramazdı:

— Kuzum İhsancığım sen Nadir Beyin yazdığı bir hikâye için aleyhine dava açmışsın.. Adamcağız bugün geldi, bana dert yandı. Maksadın nedir, tazminat almak mı? Eğer bu ise emret, bir çek vereyim, hemen İş Bankasına git, istediğini al..

— Hayır.. Maksadım para değil.. Bu paraları zaten sana ben vermiştim. Bankadaki kendi paramı elime geçirmekten benim için ne fayda var. Bu yazıda benim iktısat sahasındaki vaziyetim baltalanıyor, şahsiyetime hakaret ediliyor, böyle saçma şey olur mu.. Bu yazısı yazan hapis ile tecziye edilecek..

— Yalvarırım İhsan.. Git mahkemede davandan feragat ettiğini söyle.. Çocuğun başını nare yakma.. Çünkü onun hiç kabahati yok.. Kusur bende.. Affet..

İhsanın gözlerinde bir sevinç parıltısı göründü:

— Bunu senin hatırın için kabul ediyorum amma, bir şartla.. Yarın beraberce Doktor Şakir Beye gidip görüşeceğiz..

Kadın kabul etti:

— Peki istediğin olsun.

Naime Hanım, kocasının doktorla görüşmek hususundaki maksadını sormadı. Gönlünü etmişken onu büsbütün kızdırmaktan korkuyordu.

Ertesi gün beraberce Mehmet Şakir Beyin muayenehanesine gittiler. Şuradan buradan konuştular.

Neticede doktor, vakit ve halleri müsait olduğu halde neden seyahat etmediklerini sordu. Naime Hanım doktorun bu süaline (kocasının iktısatçı bulunduğunu, füzulî para sarfından tevakki ettiğini, böyle bir seyahati kabul etmiyeceği) cevabını verdi. Doktor, İhsanın yüzüne baktı:

— Ne dersin İhsancığım..

— Aman efendim, ben zevcemin saadeti için her şeyi kabule hazırım. Eğer bir mecburiyet varsa hemen emrediniz..

— Monşer, sizin her ikiniz için de seyahat bir deva mahiyetindedir. Beraberce buradan doğru İsviçreye gidin. Yeşil yamaçlarda, güzel otellerde yaşayın; saf hava, bol gıda, sizin neşenizi arttıracak, kıskançlık hastalığınızı tedavi edecek bir ilâçtır. Hiç durmayın.. Hemen pasaportunuzu çıkarmağa bakın..

İhsan — O zaman ben de Nadir aleyhindeki davadan feragat ederim Naime..

Naime Hanım çok sevdiği doktorun bu fikirlerini kabul etti. Nadir Bey cezadan kurtuldu.

Bir gün Kadıköyünden bavulları, çantalariyle vapura bindiler. Deniz, yeşil, hareli renklerile yüzlerine gülüyordu. İhsan Bey karısının ellerini hararetle tuttu:

— Karıcığım, sen öyle bir kadınsın ki.. tıpkı deniz suyuna benziyorsun. Ne içilirsin, ne geçilirsin.. dedi.

Doktorla görüşüp bu seyahati kendisi hazırlamıştı. Para yaşamak için kazanılırdı. Yaşamaktaki saadet te gönül istirahatiyle kabildi. Sirkeciden hareket eden ekspres onları yeşil İsviçrenin müsterih ağuşuna doğru götürürken ikisi de ruh saadetini tatmışlardı.

O. N.

RADYO

Bugünkü program

18,15 Plâk neşriyatı. 18,45 Fransızca ders, 19,15 Muammer Bey tarafından monoloğ, ajans haberleri, 19,30 Türk musiki neşriyatı, (Ekrem Bey, Ruşen Bey, Cevdet Bey, Yahya B. Cevdet Bey Eşref B. Vecihe H. Semiha H. Servet H.) 21,20 Ajans ve borsa haberleri, 21,30 Necip Yakup Bey orkestrası tarafından muhtelif eserler.

VARŞOVA, 1415 m.

17,55: Hafif musiki. 18,50: Müsahabe. 19,20: R. Korakov'un eserlerinden mürekkep senfonik konser. — Müsahabe. 21,05: Piyano - keman konseri. 22: Plâk. 23: Müsahabe. 23,20: Dans musikisi 24: Müsahabe. 24: Dansın devamı.

13: Borsa haberleri. — Plâk. — Haberler. — Plâk. 1: Radyo orkestrası. 19: Haberler. 19,20: Orkestranın devamı. 20: Üniversite dersi. 20,20: Plâk. 20,45: Konferans. 21: G. Fauré takımının oda musikisi. 21,30: Konferans. 21,45: Mme Rosl Radulesco tarafından taganni. 22,45: Muhtelif lisanlarda haberler. 23: Cina lokantasından naklen hafif musiki.

BUDAPEŞTE, 550 m.

18: Tbor Polgar'ın idaresinden konser. 19: Müsahabe. 19,30: Tagannili konser. 20: Neşeli bir saat. 20,50: Telefunken plâkları. 21,20: Budapeşte banyoları (konferans.) 22,10: Veres Sigan takımı. 23,05: Opera orkestrası tarafından konser. 24,20: Mandits caz takımı.

VİYANA, 507 m.

18,25: Şimdiki Avusturyalı bestelerden konser. — Müsahabe. 20,30: Eski Avusturya asker şarkıları. 21,30: "Awa Juju,, isimli bir skeç 22,25: Esperantoca.. 22,35: Radyo orkestrası.

BRESLAU, 316 m.

20: Askeri konser, 21: Haberler. 21,30: Silisya diyelektile bir temsil. 22,30: Mütalea 23,15: Teknik neşriyat. 24: Berlinden naklen dans musikisi. (Hans Bund takımı.)

Konferans

İstanbul radyosunda yarın akşam saat (9) da Selim Sırrı Bey Erzuruma seyahat intibalarını anlatacaktır.

Cildiye ve zühreviye Mütehassısı
Dr. NURİ OSMAN
Haseki hastanesi cildiye şefi
Beyoğlu Elhamra apartımanı 3 üncü kat
No. 3 Telefon: 42885 (14578)
1848

Bu akşam MELEK Sinemasının en güzel 4 Film müsabakasının ikincisi takdim edilecektir.
Bir gönülde iki sevda
Tamamen Fransızca sözlü. Oynıyanlar:
FREDERİC MARCH - GARY COOPER - MİRYAM HOPKİNS
Rejisör: ERNST LUBITSCH
Programa ilâveten: Yunanistanda 10 uncu Cumhuriyet yıldönümü şenlikleri bütün teferruatile ve tayyarecilerimizin ve izcilerimizin Atinaya muvaseletleri ve kendilerine yapılan istikbal merasimi ve saire

ELHAMRA SİNEMASINDA
LEBLEBİCİ HORHOR AĞA
filmi muvaffakiyetle devam ediyor

Şen - Neşeli - Şakrak
FRANZISKA GAAL'i kim sevmez?
Pek yakında bu misilsiz yıldızın
En güzel filmini görecek ve kahkahadan bayılacaksınız
ŞEYTAN KIZ
(15360)

Bu akşam
Münir Nurettin
ve arkadaşlarının
İPEK
Sinemasında mevsimin
Son konseri ve sinema
Klâsik eserler - Yeni şarkılar - Yeni halk türküleri ve dügâhkâr, Allı yemeni
[15359]

Mevlûdü Şerif
Esnaf Cemiyetleri başmürakibi Kadri ve Zingal Orman Şirketi komiseri Şeref Beylerin geçenlerde Beylerbeyinde vefat eden valdeleri Fatma hanımın tazizi hatırası için bu Cuma günü Cuma namazından sonra Arnavutköy camiinde mevlûdu şerif okutturulacaktır. (15333)

Milliyet
Asrın umdesi "MİLLİYET" tir.
ABONE ÜCRETLERİ :

	Türkiye için L. K.	Hariç için L. K.
3 aylığı	4 —	8 —
6 „	7 50	14 —
12 „	14 —	28 —

Gelen evrak geri verilmez.— Müddeti geçen nüshalar 10 kuruştur.— Gazete ve matbaaya ait işler için müdiriyete müracaat edilir. Gazetemiz ilânların mes'uliyetini kabul etmez.

PARİS PANAYIRI
9-24 Mayıs 1934
PASAPORT - Ecnebî ziyaretçiler, usulü dairesinde bir pasaport almalıdırlar. Fransanın ecnebî memleketlerdeki mümessilleri sergiyi ziyaret edecek olanların pasaportlarını derhal vize etmekle mükelleftirler.
PARİS PANAYIRINA mal ve eşya almak üzere giden ecnebî kimseler için vize harcı, kararı mahsus mucibince, bir altın franktan ibaret olup vize dahi Fransa'da onbeş günlük bir ikamet için muteberdir. Her türlü tafsilât için Beyoğlu Meşrutiyet caddesi 41, (Sabık Kabristan sokak "Şambr dö Komers Fransez" Cemiyetine müracaat olunur. (15344)

İmtihanlara hazırlık
ÇABUK, İYİ ve EHVEN - ASRİ LİSANLARI
BERLİTZ'de öğreniniz
Yeni kurslar açılıyor - Kayda başlamıştır
BİR MECCANİ TECRÜBE dersi alınız.
Ankara: Konya caddesi - İstanbul: 373, İstiklâl caddesi
[15197]

Harik Hayat Kaza ve Otomobil
Sigortalarınızı Galatada Ünyon Hanında Kâin
ÜNYON SİGORTASINA yaptırınız.
Türkiyede bilâfasıla icrayı muamele etmekte olan
ÜNYON
Kumpanyasına bir kere uğramadan sigorta yaptırmayınız.
Telefon : Beyoğlu 4.4888 1830

Milliyet'in edebî tefrikası: 37

KANLI SIR

Yazan: Mahmut YESARİ

Mesture Hanımdan Hüsrev Beye

Hüsrev,

Beni aldattın! Bu ayrılık çok uzun sürdü. Ne zaman geleceksin? Beş ay içinde dört mektubunu aldım. Mektup yazmağa korkuyor, çekiniyor musun? Yoksa, çok mu meşgulsun..

Son mektubunda: "Dayımın işleri o kadar karışık ki içinden nasıl çıkacağımı şaşırdım? Diyorsun!,, Dayının işlerini sen mi düzeltmeğe mecbursun? Vaktile onlar, seni çok aradılardı doğrusu!..

Miras mı umuyorsun? Paraya ihtiyacın olduğunu bilsem, hissetsem, bir şey demeğe hakkım olmaz.. Bugünkü servetin, sana ömrünün sonuna kadar kifayet eder. Kumarı, içkisi, sefahati olan bir adam da değilsin.. Seni, hangi bilinmez, kat'i bir mecburiyet, orada tutuyor?

Bilmem, acı söylüyorum? Fakat ne kadar söylesem, kalbimin zehirini, hicranını dökemem! Mayısta, ... dan bir yaz geçti.. Birlikte, baş başa geçireceğimiz, güneşli, mehtaplı yıldızlı bir yaz geçti..

Yalnızlık, güneşi de, mehtabı da, yıldızları da kararttı.. Sen, bu yalnızlığı, bu acıyı, bu hicranı duymadın mı, duymayor musun?

. . . .

Mesturenin mektubunu okudukça ağlamaklı oluyorum. Haksız değil ki...

Dayımın hastalığı uzadı ve hiç te iyi olacağa benzemiyor. Hastalık, onu büsbütün titiz, hırçın etmiş!.

İhtiyarlar, hayata daha hırsla bağlanıyorlar! Acaba ben de ihtiyarlayınca böyle mi olacağım?

Hayır, bu kadar ihtiyarlamak istemem.. Peki, Mestureyi, Neşideyi görmek istemiyor muyum? Onları görmek için yaşamağa, çok yaşamağa mecburum.

Bir umduğun mu var, Hüsrev?

Budalaca düşünmeği bırakmalı.. Dayımın elinden nasıl kurtulacağım? Bağ işlerinden anlamıyorum: gündelikçilerle uğraşamıyorum. Her kırdığım pot, yaptığım hata, dayımı sinirlendiriyor. Bir işe yaramadıktan sonra burada çakılıp kalmakta ne mânâ var?

Hastayı bırakıp savuşmak ta ayıp! Fakat bu gidişle, ben de sinir hastası olacağım.

Mesture, ne yapıyor? Halim Siret, gene kayıplarda mı? Doktor Nüzhet Süleymandan da mektup alamıyorum. İstanbulu, bilhassa Mestureyi, Neşideyi öyle özledim ki...

Nasıl bir sebep, bir bahane bulup ta buradan kaçmalı? İstanbuldan, kendime bir telgraf çektirteyim... İyi ama, kimden? İstanbuldan, beni kim çağırabilir? Boğulacağım.. Sıkıntıdan boğulacağım..

— Teşrinievvel 4 —

Dayım, neşesizliğimden, durgunluğumden şüphelenmiş olacak. Sabahleyin, odasında oturmuş, konuşurken:

— Hüsrev, dedi. Sen, burada sıkıldın?

— Hayır, dayı, sıkılmadım.

Titrek ellerile beyaz sakalını okşıyordu:

— Beyhude inkâr etme.. Sıkıldın.. Sıkılmakta da haklısın! Burası, iç açacak bir yer değil.. Bir kaç gün için İstanbula git, biraz, gez dolaş. Açılırsın...

Evvelâ ümitle ürperen kalbim, dayımın:

— Bir kaç gün için İstanbula git!

Kaydını duyar duymaz sancılandı, bana temelli izin vermiyor, muvakkaten âzat ediyor.

Bir adamın ölümünü istemek, beklemek, ahlâksızlık ama, o saniyede aklımdan çok gayri insanî düşünceler geçtiğini saklamıyacağım.

— Ne düşündün, Hüsrev?

Dayımın sualine birden cevap veremedim, yutkundum:

— Hiç.. Bu havalarda seyahat ta pek eğlenceli olmasa gerek..

— Orası, senin bileceğin şey..

Bu müsaadeden istifade etmemek te budalalık!.. Fakat İstanbula alıştıktan sonra tekrar buraya dönmek, bütün bütün azap olacak..

Dayımın bu "bir kaç günlük,, müsaadesi de, sırf beni kaçırmamak için, yoksa istiyerek değil.. Muhtemel bir tehlikeyi, bu suretle savuşturmak istiyor.

İhtiyarlardaki ölüm korkusu, çok elim bir korku... Onlarda, yalnız kalmamak; insan sesi, insan kokusu duymak için daimî bir ihtiyaç var. Yanlarında uzaklarından, yakıplarından adamlar görünce, kendilerini hayata ve insanlara daha yakın zannediyorlar...

Bir kaç gün; bir kaç gündür.. Mestureyi, Neşideyi ve doktoru göreceğim.. Dayım, tekrar soruyor:

— Hiç mi gitmek fikrinde değilsin?

Bu, bir açık kapıdır, kendi elimle kapatamam:

— Havalar düzgün giderse bir kaç gün için küçük bir seyahat yaparım.

Dayım, gözlerini kapamış, başını sallıyor:

— Sana, bazı siparişlerim de olacak...

Verilen müsaadenin asıl sebebi meydana çıkıyor:

— Ne gibi siparışler?

— Yeni pulluklar almak istiyorum. Sonra buradaki dokotrların verdikleri reçeteleri alacak İstanbuldaki mütehassıslara göstereceksin. İstanbuldan buraya mütehassıs çağırmak hayli para, hayli külfet...

Bu, çok nazik bir mesele.. Tereddüt ediyorum:

— Sizi görmeyen, muayene etmiyen bir mütehassısın reçetelere bakarak fikir, mütalea yürütmesi, teşhis koyması kabil olabilir mi?

Dayım, birden sinirlendi:

— Reçeteler, biribirini tutuyor mu? Onu anlamak istiyorum.

Bu mânâsız, ihtiyar kuruntusu kafamın içinde ışıklar uyandırdı. "Bir kaç gün,, genişleyebilir:

— Evet.. Bu nokta hatırıma gelmemişti.

Dayımın yüzü gülüyor:

— Sonunu dinlemeden söze atılıyorsun, evlâdım.

— Haklısınız, dayı!

— Mart —

Kırkkiliseden İstanbula geleli beş ay oluyor. Dayımın siparişlerini yapmakla meşgulüm. Daha doğrusu, mektuplarla, ihtiyar hastayı avutuyorum.

İstediği pullukları gönderdim, ... kisini beğenmedi. Beğenmiyeceğini biliyordum; iade etti. Yenisini ısmarladım. Fabrikanın cevabını bekliyorum.

Reçeteleri tetkik ettireceğim doktorları da dolaşıyorum. Hakikatte köşkten çıktığım bile yok.

Gün aşırı gibi Mestureyi görüyorum. Neşide, tıpış tıpış yürüyor. Bu hayatı bırakıpta, tekrar Kırkkiliseye dönebilir miyim? Tekrar o azaba, o işkenceye katlanmak, benim için imkân haricinde...

— Bitmedi —

RADYO

Radyoya Yardım edelim

Radyolar muhtel:f şekillerde idare edilmektedir. Bazı memleketlerde doğrudan doğruya hükûmetler, yani posta ve telgraf nezaretleri tarafından, bazılarında da bu hak imtiyazlı şirketlere verilerek hususî eller vasıtasiyle işleti:lir.

Radyo idarelerinin varidatları bizzat halk tarafından temin edilmektedir. Radyo sanayii olan yerlerde varidat kısmen radyo âlet ve edevatı imal eden fabrika ve müesseselerden, kısmen de hariçten ithal edilen radyo âletlerinden alınan muayyen bir resim ve bilhassa memleket dahilinde radyo dinliyen ve radyo idarelerine ruhsat vermek mecburiyetinde tutulan abonelerden alınan ücretlerden temin edilmektedir.

Varidatın en mühimmini teşkil edeni şüphesiz abonelerden alınan ücrettir.

Bu para her yerde takriben ayni miktarda alınır. Meselâ Alman yada radyo hükûmete merbut olduğu halde radyo idaresine bir hisse ayrılmıştır ki, bu, neşriyat ve diğer zarurî masar:f ve maaşlara mahsustur.

Burada abonelerden ayda ikiler mark alınır. Bunun bir markının radyo ile olmayıp hazineye rat edilir. Diğer bir markı yukarda bahsettiğ:miz üzere radyo merkezlerinin işletme masrafları için alıkonulur. Almanyada takriben 5.250.000 abone olduğuna göre yalnız abonelerden bir ayda temin edilen varidat on buçuk milyon Alman markı, yani takriben beş milyon Türk lirası eder.

Yeni merkezlerin inşası için hükûmet kend:ne düşen hisseden bir tahsisat ayırır ve icap eden yerlerde yeniden merkezler tesis eder.

Abone bedelini vermeden radyo dinliyenler ses kaçakçıları addelirler. Garipti rki, ses kaçakçıla gümrükten eşya kaçıranlardan daha ağır surette tecziye edilirler. Bugünkü radyo bir memleketin varlığını dünyaya ilân eden sesini en uzaklara duyurtan bir vasıtadır. Binaenaleyh radyoların masarifini temin etmek ve bu suretle memleketin manevî yüksekliğini bütün dünyaya bildiren bu müesseseye yardım etmek her vatandaş için bir vazifed:r.

Varidatı pek mahdut olan İstanbul radyosuna da mümkün olan ve uhdemize terettüp eden yardımda bulunmak ve onun millet ve memlekete lâyik bir şekilde tekâmülüne yardım etmek bütün abonelere bir borçtur.

Turgut MİTHAT

Radyoda Sun'î Sesler...

Sun'î tren

Mikrofondan gelen sadaları tanıyanlarca malûmdur ki, her sada tahmin edildiği veçhile kulağa gelmez. Bunun her gün tesadüf edilen bir şey ile mukayese edebiliriz. Bir çok merkezlerde haberler

Sun'î rüzgâr ve fırtına

veya konferansların yazılı kâğıdın bir sahifesi kıvrılınca mikrofona krak, krık, kruuuk... nevinden bir sada akseder ve dinleyicilere stüdyoda bir kapının açıldığı hissini verir. Bunun için verilecek bir temsil veya skeç esnasında bir evin yıkılmasını, yağmur ve fırtınayı, atlı bir adamın dolaşması gibi hâdisatı yaşatmak icap edince bunların verdiği hakikî sadaları ihsas ett:rmek başlıca bir hüner-

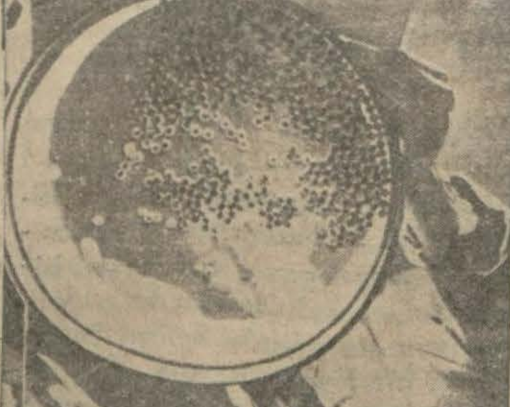

Sun'î yağmur

dir. Bu hususta son zamanlara kadar Avrupa radyoları stüdyo rejisörleri güçlük çekmişler ve kulağa tabiî görünen sadalar mikrofondan geçince tamamiyle aksi netice ler vermişt:r.

Radyonun ilk teessüsünde bir skeç temsilinde büyü kbir evin hareketi arzdan yıkılması tarif edilmek icap etmiş. Stüdyoya üç, dört tahta sandık, b:r miktar tuğla, demirden deynekler ve tahta parçaları getirilerek muvafık bir tarzda üstüste konulmuştur. Zelzele başlangıcında sandığın biri kımıldatılmış, biraz sonra da bütün yukarda saydığımız şeyler büyük bir gürültü ile yere devrilmiştir. M:krofonda büyük bir tahrikât yapan bu gürültü hiç te yıkılan bir evin neşrettiği sadayı çıkarmamıştır. Bundan ziyade bir bonbardımana benzemiştir. Sonraları ev yıkılmasına daha pratik çareler bulunmuş ise de bugün bunu ne kadar basitleştirdiklerine inanmazsınız. Bir stüdyoyu alt üst eden sandık ve diğer taş topaçın yapamadığı işi ş:mdi ufacık bir kibrik kutusu en büyük tabiîliğiyle ifa etmektedir. Kibrit kutusu mikrofon yanına götürülerek dikkatle iki el ile sağa, sola kıvrılıp avuçta sıkmak suretiyle mikrofondan en büyük en duvarlarının yıkıldığı kulakta tamamiyle canlandırılıyor. Buna benzer daha pek çok şeyler vardır.

Enteresanlarından bazılarını resimlerile dercediyoruz. Resimde görülen eleğin içerisindeki bezelya taneleri mikrofon önünde sarsılınca şiddetli bir yağmuru ifade eder. Beyaz gömlekli adamın iki elinde görülen ortadan ikiye ayrılmış Hindistan cevizi de bir tahta plâka vurulunca tamamiyle at yürüyüşüne benzer.

Resmini dercetmediğimiz daha bazı marifetler de vardır. Meselâ

Sun'î tayyare bombası

bir arslanın bağırmasını taklit etmek için bir boş konserve kutusunun içini pergaman kâğıdı döşeyip kutunun ağzına bir saz teli gerilip telin üzerine yaklaşılarak ıslık çalınır. Kutudan çıkan sadayı mikrofon bir arslan sadası olarak kabul eder.

Resimde gördüğünüz davula vurulunca brt tayyare bombası düşüyor sanmayınız.

En kulağı aldatan bir sada da ayakta durup mayonez yapmak için yumurta çalkalıyan zannettiğiniz adamın marifetidir. Halbuki bu adam boş bir kap içerisnde çalkalıyacağı mahirane hareketleri le tıpkı bir trenin yürüyüşünü göstermektedir. Ağzındaki düdük lokomotifin düşüğünden başka bir şey değildir.

Son resmi görenler de bir spikerin mutlaka şarabı fazla kaçırıp ta kemanın yayını alıp mitkrofon önünde şarap bardağı ile b:r konser vermeğe kalktığını sanırlar. Fakat hakikatte keman yayını şarap bardağına sürmekle mikrofon önünde en iyi bir rüzgâr ve fırtına uğultusu temin edebilmiş olur.

Sun'î at yürüyüşü

İstanbul radyosunda

7 - 4 - 934 Cumartesi akşamından itibaren Udi Nevres Beyin İstanbul radyosunda konser vermeğe başlıyacağını memnuniyetle haber aldık. Herkes bilir ki, Nevres mesleğinin âşıkı ve sazının kahramanıdır. Mumaileyhin radyoya geleceği muhakkaktır ki, bütün radyo dinleyicilerini neşelendirecek ve sevindirecektir.

İstanbul radyosunda Sigan musikisi

Budapeşte radyosunun karakteristik bir program kısmı olan Sigan musikisi İngiliz ile Amerikan ve daha bazı mühim radyo programlarına dahil olduğu gibi bir kere İstanbul radyosuna gelen böyle bir heyet te bize bazı cuma akşamları orijinal bir Macar şarkı ve havaları dinletecektir. Macar musikisinden ibaret olan bu güzel konserin birincisini bu cuma saat 21,30 dan 22,30 a kadar dinliyeceğiz. Takıma tanınmış art:stlerden Madam Halevy ile Mr. Mally iştirak etmektedirler.

MUHTELİF HABERLER

Kısa dalgalı işleme saatleri

Bu ay zarfında kısa dalgalı Alman mürsilelerinin Asya ve Afrikadan iş:dilmesi daha kolay olan neşriyat şu saatlerde ve gösterilen dalgalarda çalışacaklardır: 79,74 metrelik D J B, saat 7,35 ten 16,45 şe kadar da 31 - 38 metrelik D J A istasyonu işliyecektir. 19,30 dan 23 çe kadar D. J. D. işaretli 25,51 metrelik merkez çalışır. Ayni program akşamları D. J. C. 49,83 metrel k Alman merkezi vasıtasyle de neşredilir.

Sigan takımları ile anlaşma

Budapeşte radyosunda konser veren Macar S:gan muzikacıları ile radyo idaresi arasında haftalardanberi devam eden ihtilâf son günlerde radyo şirketi lehine olarak nihayet bulmuş ve şirketin noktai nazarı Sigan musikişinaslarına kabul ettirilmiştir.

Programa hâk:m olmak istiyen musikişinaslar programı tanzim eden şirkete uymak lâzım geldiğini anlamışlar ve şirketin mürakabe ve tenkitler:ni kabul etmeğe razı olmuşlardır.

Lausanne stüdyosunda org

Son zamanlarda büyük radyo merkezleri stüdyolarına bir org âleti konulmak moda olmuştur. Bu pahalı musiki âleti ile verilen konserler radyo programını zenginleştirmekted:r. Fransız İsviçresinin Lozan (Lausanne) şehrindeki stüdyoya da son sistem bir org konulmasına karar verilmiştir.

Dünyanın en son s:stem b[ir] orgu Lozandaki büyük kilisenin orgcusu ile Paristeki Etoil kilisesi cubaşısı tarafından imal ve edilmiştir.

Mısır radyosu

Işidenler 1 Nisan lâtifesi [sa]masınlar! Mısır radyosunun n[eşri]yata başladığı haber verilmel[te]dir. Tecrübe neşriyatına b:r m[ü]dettenberi devam etmekte [o]lan 20 kilovatlık Mısır rady[osu]nun 1 Nisan 934 tarihinden it[iba]ren muntazam bir program d[ahi]linde neşriyat icra edeceği bild[iri]liyor. Mezkûr merkez tarafın[dan] neşredilen program Kahiredeki [i]kinci bir zaif merkez tarafınd[an] naklen neşredilecekmiş. Dinley[ici]lerimizin bulmağa çalışmaları tavsiye ederiz.

KARİLERE CEVAPLAR

Ankarada İbrahim Beye:

Aletiniz zayıftır. Ayırma kabiliyeti olmadığından Moskovadan İstanbulu ayırmak iktidarında değildir. Bu âletle, ne yapılsa İstanbulu doğru, dürüst almak kabil olmıyacaktır. Ancak kuvvetli Avrupa ve Rus istasyonları ile Ankarayı dinlemekle iktifa etmekten başka çare yoktur.

Radyo aletleri üzerindeki damgalar

Bir kariimizden aldığımız mektupta piyasada satılan radyo âletleri üzerine radyo şirketi tarafından konulan damgaların üzerinde — bu seneki model olduğu halde — 1930 senesi görüldüğü bildirilmektedir. Bu işaret bilhassa radyodan çok anlamıyan yeni amatörleri âletin hangi seneye ait model olduğunu anlamakta müşkül mevkide bırakmaktadır. Bu hususta ait olan makamın nazarı dikkatini celbetmemiz istenildiğinden mektubun mealini yazıyoruz.

Radyo ile ders ve televizyon

İtalyada mekteplere mahsus radyo neşriyatına 10 Marttan itibaren başlanmıştır. B:rinci program "Mussolini ve çocuklar" mevzuu üzerinde tanzim edilmiştir. Neşriyat Maarif nazırı Ercole'in bir nutku ile başlanılmıştır. Martın 23 üncü günü Faş:st fırkasının umumî kâtip vekili Marpicati Faşits teşkilâtına dair mekteplilere bir konferans vermiştir. Fransız radyo teşk:lâtının müdürü Pollene Fransız mühendislerinden Barthelemy ve Defrance tarafından icat edilen usulde resimli radyo istasyonları tesisine karar vermiştir. Defrance ism:ndeki mucit henüz yirmi yaşındadır ve bir katot lâmbası sayesinde 20 X 20 ebadında ve saniyede 18 0resim satırı ve 25 resimle güzel ve berrak resimler vermeğe muvaffak olmuştur. Onun için normal filmleri bu âdetle göstermek mümkün olabalicektir.

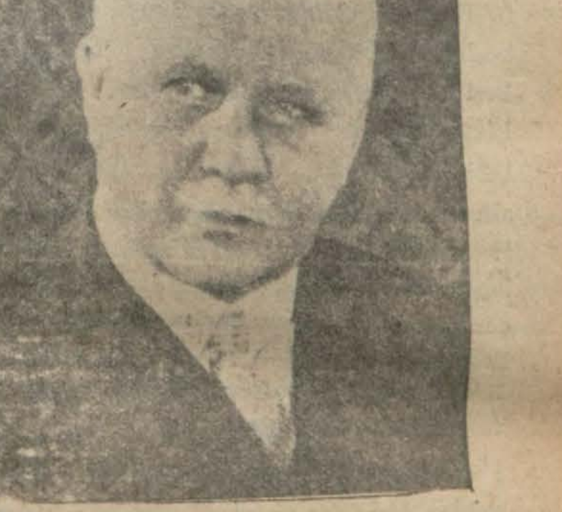

Resimde görülen tanınmış bestekâr Franz Lehar'ın son bestelediği opera eseri "Guiditta,, ikinci defa olarak önümüzdeki hafta 10-4-934 salı akşamı saat 20,30 da Budepeşte operasında oynanarak temsil Peşte radyosu tarafından da naklen neşredilecektir. Bu opera birinci defa geçenlerde Viyana operasında oynanmış ve bütün meraklıları ve kritikçileri hayran etmişti. Dinlemelerini karilerimize tavsiye ederiz. Bu operanın tam bir Lehar eseri olduğu hissedilir.

RADYO PROGRAMI

8 Nisan Pazar

İSTANBUL:
18,15: Plâk neşriyatı. 19,15: Ajans ve muhtelif neşriyat. 19,30: Türk musiki neşriyatı. (Keman Reşat B. Tanbur esut B. Kanun Vecihe H. MMuzaffer B. Vedia Rıza H.) 20: Ajans ve borsa haberleri. 30: Bedriye Rasim Hanımın iştirâkile dans musikisi.

VARŞOVA, 1415 m.
18,15: Paskalya havaları (koro iştirakile.) : Müsahabe. 19,40: Piyano refakatile şarkı. 20: Müsahabe. 20,55: Senfonik konser. 21, : Haberler. 22: Roman tefrikası. 22,15: Neşeli neşriyat. 23,25: Dans musikisi. 24: Müsahabe. 24,05: Dans musikisinin devamı.

BÜKREŞ, 364 m.
30: Ruhî konferans. 11,15: Ruhî musiki. 12: Plâk. 13: Plâk konseri. 14: Haberler. 14,20: Plâk. 17: Köylü saati. 18: Fanica Luca orkestrası. 19: Haberler. 20: Üniversite dersleri. 20: Havayentrio. 20,45: Konferans. 21: Taganni. 21,20: Radyo orkestrası. 22: Konferans. 15: Radyo orkestrası. 22,45: Romen, Fransız ve Alman lisanlarında konferans.

VİYANA, 507 m.
30: Walter Eidlitz (Kendi eserlerinden.) 19: Radyo orkestrası (Hafif musiki.) 20,45: Müsahabe. 21: "Peterls Brautfahrt,, isimli 4 perdelik bir piyes. 23: Son haberler. 23,15: Dans musikisi (Ferry Zelwecker takımı.)

BUDAPEŞTE, 550 m.
18: Losonczi Salon orkestrası takımı tarafından operet parçaları. 18,45: Müsahabe. Müteakiben Budai takımı tarafından Sigan musikisi. 20,30: Müsahabe. 21: Emmerich Kalman' "Sonbahar manevrası,,. opereti. (Stüdyodan). 23,20: Dans musikisi. 24: Kahvehane musikisi.

BRESAU, 316 m.
: Neşeli musiki. 19,30: Robert Schumann'ın eserlerinden mürekkep konser. — Müsahabe. 20: Aktüalite. 21: Avusturyalı bestekârların eserlerinden konser. 23: Son haberler. 23,30: Avusturya hafif musikisi.

9 Nisan Pazartesi

İSTANBUL:
18,15: Plâk neşriyatı. 18,45: Fransızca ders. 19,15: Türk musiki neşriyatı. (Ekrem B. Ruşen B. Cevdet B. Tahsin B. Şeref Saim B. Vecihe H. Belma H..) 20,30: Münir Nurettin B. konseri (Mesut Cemil B. Ruşen Ferit B. Udi Nevres B. Kanunî Vecihe H.) İştirâk edecektir. 21,20: Ajans ve borsa haberleri. 21,30 Necip Yakup Bey orkestrası tarafından muhtelif eserler.

VARŞOVA, 1415 m.
17,55: Hafif musiki konseri. 18.50: Müsahabe. 19: Konferans. 19,20: Plâk (Salon musikisi.) 21,05: Litvanya musikisinden mürekkep senfonik konser. 22: Müsahabe. 22,15: Hafif musiki. 23: Dans musikisi. — Müsahabe. — Dans musikisinin devamı.

BÜKREŞ, 364 m.
13: Plâk. 14: Haberler. 14,20: Plâk. 18: Radyo orkestrası. 19: Haberler. 19,20: Radyo orkestrası. 20: Üniversite radyosu. 20,20: Plâk 20,45: Konferans. 21: Koro konseri. 21,30: Konferans. 21,45: Viyolonsel konseri. 22,15: Tagannili Romen musikisi. 22,45: Haberler. 23: Hafif musiki.

VİYANA, 507 m.
18,15: Jozef Lanner. 18,35: Yeni sanatkârlar tarafından konser. 19,05: Müsahabe. 21,45: Aktüalite. 22: Schubert'in eserlerinden mürekkep konser. 23: Son haberler.

BUDAPEŞTE, 550 m.
18,30: Sahibinin Sesi plâklarile popüler, melodiler. 19,30: Almanca ders. 20: Flüt konseri. (Paul Tibor) 20,30: Müsahabe. 21,10: Lehar'ın eserlerinden mürekkep filharmonik takımı tarafından konser. 23,10: Haberler. 23,30: Rigo Sigan takımı. 24,20: Trio (Hetenyi - Buday - Sebö).

BRESLAU, 316 m.
17: Hafif musiki. — Müsahabe. 19,05: Aktüalite. 20: Popüler musikisi. — Müsahabe. 22: Neşeli musiki (Silisya bestekârlarının eserlerinden.) 24: Gece konseri.

10 Nisan Salı

İSTANBUL:
18,15: Plâk neşriyatı. 19,15: Mesut Cemil Bey tarafından çocuklara masal. 19,20: Türk musiki neşriyatı (Eftalya Sadi H. Sadi Bey refik Bey.) 21: Refik Ahmet Bey tarafından konferans. 21,30: Radyo orkestrası tarafından muhtelif eserler.

VARŞOVA, 1415 m.
18,15: Poznan'dan naklen klâsik konser. 18,50: Ziraî müsahabe. 19: Müsahabe. 19,20: Polonya musikisi. 20: Muhtelif bahisler. 21,05: Tagannili konser. 21,40: Musiki bahisleri. 22: Milâno'daki "Skala,, operasından naklen Mascagni'nin eserlerinden "ISABEAU,, operası.

BÜKREŞ, 364 m.
13: Plâk. 14: Haberler. 14,20: Plâk. 18: Sibiceano orkestrası. 19: Haberler. 19,20: Orkestranın devamı. 20: Üniversite dersleri. 20,20: Plâk. 20,45: Konferans. 21: Taganni. 21,20: Radyo orkestrası. 22: Romanya hakkında Almanca ve fransızca konferans. 22,15: Radyo orkestrası. 22,45: Ecnebî lisanlarile konferans, ve haberler.

VİYANA, 507 m.
18,15: Konferans. 18,35: Fantaziler, danslar. 19,05: Millî neşriyat. 20: Holzer idaresinde radyo orkestrası. 21,15: Bruckner'in eserlerinden mürekkep senfonik konser. 22,20: Haftanın haberleri. 22,50: Son haberler. 23,05: İmre Magyarı Sigan takımı (Peşteden naklen.)

BUDAPEŞTE, 550 m.
18,30: Len Baker cazı tarafından dans musikisi. 19: Fransızca ders. 19,30: Tivadar Orszagh tarafından keman konseri. 21,10: Müsahabe. 20,30: Budapeşte operasından naklen Franz Leharın "GUIDITTA,, opera temsili. 24,30: S. Kurina Sigan takımı.

BRESLAU, 316 m.
18: Müsahabe. 18,20: Yeni eserlerden flüt musikisi. — Müsahabe. 19: Neşeli musiki. 19,50: Müsahabe. 20: Mektep. 21: Günün kısa haberleri. 21,15: Yeni Alman musikisi. 22,15: Unberto Urbano tarafından şarkılar (piyano refakatile.) 23,10: Haberler. 24: Gece konseri.

11 Nisan Çarşamba

İSTANBUL:
18,15: Plâk neşriyatı. 18,45: Fransızca ders. 19,15: Muammer Bey tarafından monoloğ. 19,30: Türk musiki neşriyatı. (Ekrem B. Ruşen B. Cevdet B. Yahya Bey. Cevdet B. Şeref B. Vecihe H. Semiha H. Servet H.) 21,20: Ajans ve borsa haberleri. 21,30: Necip Yakup Bey orkestrası tarafından muhtelif eserler.

VARŞOVA, 1415 m.
18,20: Klâsik Alman valsleri. 18,50: Ziraî müsahabe. 19,20: Hafif musiki. 20: Muhtelif müsahabeler. 21,05: Keman konseri (Bach, Saint - Sains.) 21,45: Konuşmalar. 22,05: Vilnadan naklen: Mickiewicz suvaresi. 23: Hafif musiki. 24: Müsahabe. 24,05: Dans musikisi.

BÜKREŞ, 364 m.
13: Borsa haberleri. — Plâk. 14,20: Hafif musiki. 18: Radyo orkestrası. 19: Haberler. 19,20: Radyo orkestrası. 20: Üniversite radyosu. 20,20: Plâk. 20,45: Konferans. 21: Piyano konseri. 21,30: Konferans. 21,45: Taganni. 22,15: Çift piyano konseri. 22,45: Ecnebi dillerde haberler. 23: Cina lokantasından: Hafif musiki.

VİYANA, 507 m.
18,40: Musiki bestelerinden mürekkep konser. 19,10: Roymantizma hastalığı hakkında yeni tedavi şekilleri. 20: Neşeli musiki. 21,30: Aktüalite. 21,45: Mütenevvi musikili neşriyat. 22,55: Son haberler. 23,10: Dans musikisi.

BUDAPEŞTE, 550 m.
18,30: Csorba Sigan takımı. 19,40: İtalyanca ders. 20,10: Mme Solymossy tarafından taganni. 20,45: Roman tefrikası. 21,45: Sahibinin sesi plâkları. 22,40: Haberler. 23: Budapeşte konser orkestrası tarafından hafif musiki. 24,30: Racz Sigan takımı.

BRESLAU, 316 m.
19,15: Viyolonsel konseri. — Müsahabe. 20: "Ahenksiz kahraman,, isimli musikili skeç. 21: Günün kısa haberleri. 21,10: Millî neşriyat. 21,30: aşk şarkıları. 23: Son haberler. 24: Berlinden naklen dans musikisi.

12 Nisan Perşembe

İSTANBUL:
18,15: Plâk neşriyatı. 19,15: Ajans haberleri muhtelif neşriyat. 19,30: Türk musiki neşriyatı (Kemal Niyazi B. Hayriye H. Müzeyyen H. Mahir B.). 21: Selim Sırrı Bey tarafından konferans. 21,30: Radyo orkestrası.

VARŞOVA, 1415 m.
17,35: Tgannili konser (Solistlerin iştirâkile) 18,30: Konferans. 18,50: Müsahabe. 21,05: Romantik konser. 22: Müsahabe. 22,15: Popüler konser. 23: En iyi kadın muganniyelerinden plâkları. 24: Müsahabe. 24,05: Dans musikinin devamı.

BÜKREŞ, 364 m.
13: Borsa. — Plâk. — Haberler. — Plâk. 17,15: Müsahabe. 18: Dimiko orkestrası. 19: Müsahabe. 19,20: Diniko orkestrasının devamı. 19,50: Üniversite dersi. 20,10: Konferans. 20,30 Romen operasından nakil.

VİYANA, 507 m.
18: Müsahabe. 19,15: Tiyatro haberleri. 19,20: Orkestra konseri. (Max Schönherr iştirâkile ve senfonik takımı tarafından). — Haberler. 21,05: Richard STRAUSS'UN 70 nci doğduğu yıldönümü münasebetile kendisinin eserlerinden mürekkep konser. 22,45: Son haberler. 23: Nşli musiki (Holzr idarsindn.)

BUDAPEŞTE, 550 m.
18,30: Mme Kolosvary tarafından taganni. 19: İngilince ders. 19,30: Hafif musiki parçaları. 20,30: Müsahabe. 20,50: Stüdyodan bir tiyatro 22,35: Saray sigan takımı. 24: İmre Stefaniai tarafından piyano konseri.

BRESLAU, 316 m.
18,35: Mütalea ve müsahabe. 19,30: Aktüalite 21,15: Yeni Alman şarkıları. 22,15: Şarkılar. — Müsahabe. 24: Silisya bestekârlarının eserlerinden mürekkep şarkıalr.

13 Nisan Cuma

İSTANBUL:
12,30: Alaturka plâk neşriyatı. 18,15: Plâk neşriyatı. 19,15: Ajans haberleri, Muhtelif neşriyat. 19,30: Türk musiki neşriyatı (Eliza H. İnci H. Ülkü H.). 21,20: Ajans haberleri. 21,30: Necip Yakup Bey orkestrası tarafından muhtelif eserler.

VARŞOVA, 1415 m.
17,35: Zencî şarkıları. 17,55: Plâk (Salon musikisi.) 18,10: Ppüler Macar şarkıları. 18,30: Konferans. 18,50: Mektepli neşriyatı. 19,10: Plâk. 19,50: Müsahabe. 21,15: Varşova filharmonik takımının senfonik konseri. 23,40: Dens musikisi. — Müsahabe. 24,05: Dans musikinin devamı.

BÜKREŞ, 364 m.
13: Borsa. — Plâk. — Haberler. — Plâk 18: Radyo orkestrası. 19: Haberler. 19,20: Radyo orkestrası. 20: Üniversite radyosu. 20,20 Plâk. 20,45: Konferans. 21: Jorj Jorjesko idaresinde senfonik konser. 22,45: Ecnebi lisanlar da haberler.

VİYANA, 507 m.
18,15: Hedwing Klimscha tarafından piyano konseri. 18,45: Seyyah haberleri. 19,10: Roosevelt'e dair konferans. 20: Neşeli musiki. — Müsahabe. 21,40: Julius Bittner'in 60 ncı yaşına girmesi münasebetile eserlerinden mürekkep konser. 23,10: Haberler. 23,25: Akşam konseri. (Plâk ile).

BUDAPEŞTE, 550 m.
18,30: Piyano ile popüler, havalar. 19: Stenografi dersi. 19,35: Varyete numaraları. 20,30 Budapeşte operasından naklen Verdinin eserlerinden 'DON CAFLOS,, (Don karlos) operası temsili. 24,20: Veres Sigan takımı.

BRESLAU, 316 m.
17,30: Halk musiki âletlerile yeni musiki. 18,35: Gençlik için neşriyat. 19,05: Aktüalite, 19,25: Flüt ve harpa âletlerile konser. 20: "Yesil Steirmark,, isimli bir skeç. 21: Günün haberleri. 21,15: Hamburg'tan naklen ikinci bir skeç. 22,05: Radyo orkestrası. 23,15: Haberler, 24: Neşeli gece musikisi.

14 Nisan Cumartesi

İSTANBUL:
18,15: Plâk neşriyatı. 18,45: Fransızca ders. 19,15: Anadolu ajansı muhtelif neşriyat. 19,30: Türk musiki neşriyatı (Tanbur Refik B. Kemençe Fahire H. Udi Nevres B. Fikret B.). 20,15: Safiye H. (Saz grupu tamamen iştirâk edecektir.) 21: Suat İsmail Bey tarafından konferans. 21,30: Radyo orkestrası tarafından muhtelif eserler.)

VARŞOVA, 1415 m.
17,35: Tagannili konser. 17,55: Trio oda musikisi (Lembergten.) 18,30: Konferans ve müsahabe. 19,10: Neşeli plâk musikisi. — Müsahabe. 21,05: Senfonik orkestra konseri. 22: Teknik konferans. 22,20: Chopinin eserlerinden mürekkep konser. 23,05: Mizahî neşriyat. — Müsahabe. 24,05: Dans .

BÜKREŞ, 364 m.
13: Borsa. — Plâk. — Haberler. — Plâk. 17,15: Çocuk neşriyatı. 18: Gece orkestrası. 19, Kadın saati. 19,15: Orkestranın devamı. 20: Üniversite radyosu. 20,20: Plâk. 20,45: Konferans. 21: Radyo orkestrası. 22,45: Muhtelif lisanlarda haberler. 23: Hafif musiki.

VİYANA, 507 m.
18,15: Avusturya - Macar futbol maçının ikinci haftaymı (Stadyumdan naklen). 19,15: Müsahabe. 19,45: Kuartet oda musikisi. 21: "Viyana ormanında ilkbahar,, isimli tagannili temsil. 23,15: Akşam haberleri. 23,30: Adalf Pauscher dans takımı.

BUDAPEŞTE, 550 m.
18,30: Askerî konser. 19,50: Amatör saati. 20,20: Mizahî musikiden mürekkep konser. 21: Köpeczi - Boocz takımı tarafından neşeli bir suvare. 23,10: Pertis sigan takımı. 24: Pataky caz takımı.

BRESLAU, 316 m.
17: Hafif musiki. 18,30: Klâsik dans parçaları. 19,05: Müsahabe. 21: Günün kısa haberleri. 21,10: "Gülmek sıhhttir,, isimli karışık bir neşriyat. 23: Muhtelif haberler. 23,20: Program arası..? 24: Dans musikisi (eski ve yeni.) 1,15: musikili neşeli neşriyat (Kısa dalgalı Alman merkezi de ayni programı nakledecektir.

MÜTEFERRİK HABERLER

Peşte seyahati

85 lira ile her isteyen iştirak edebilir

Türkiye Turing klübü nisanın otuzundan mayısın dokuzuna kadar devam edecek olan 10 günlük bir Peşte seyahati tertip etmiştir. Bu seyahate Büyük Millet Meclisi namına bir heyet iştirak edecektir.

Arzu eden herkes Budapeşteye gidebilecektir. Turing klüp icap eden makamlarla anlaşarak seyahatin 85 liraya yapılabilmesini temin etmiştir. Bu meblâğın içinde Istanbuldan Budapeşteye ikinci mevki tren gidip gelme ücreti birinci sınıf otellerde yatmak, yemek ve gezmek masrafları da vardır.

Turing klübün umumî hatlarını tesbit ettiği ve ayrı masraf edilmeğe lüzum kalmadan takip edilecek program budur:

1 — Beynelmilel Budapeşte sergisini gezmek,

2 — Otokar ile ve bir tercüman refakatinde kral sarayını, parlamentoyu, Gülbaba mezarını, Balıkçılar kalesini, müzeleri, banyoları ve Margarit adasını gezmek,

3 — Budapeşte civarındaki Yohanizberg dağına çıkış, civar ormanları gezmek,

4 — Meşhur Budafok şarap mahzenlerini gezmek.

Bunlardan başka Budapeşte beynelmilel sergisi münasebetile şehrin bütün eğlence yerlerinde ve tiyatrolarında tenzilât ta yapılmıştır.

Yerli mallar haftası ilk mektepler müsabakası

Dördüncü tasarruf ve yerli malı haftası münasebetile tasarruf ve iktısat mevzuu etrafında ilkmekteplerde tertip edilen ve Maarif Müdürü Haydar Bey tarafından idare olunan yazı müsabakasında Beyoğlu üçüncü mektep talebesinden 97 Nazım, Üsküdar üçüncü mektep talebesinden 109 Reşat efendiler; Göztepe beşinci mektep talebesinden 201 Nihal Fikri, Üsküdar otuzuncu mektep talebesinden 201 Hadiye Ahmet, İstanbul altıncı mektep talebesinden 199 Nimet Hanımlar; Beyoğlu birinci mektep talebesinden 124 Kemal Bahri, İstanbul üçüncü mektep talebesinden 451 Sabri, Büyükada ilkmektep talebesinden Cezmi Efendiler; Beyoğlu on üçüncü mektep talebesinden 56 Lütfiye, İstanbul on üçüncü mektep talebesinden 372 Zafer Hanımlar, Üsküdar yirmi dördüncü mektep talebesinden 142 Rıdvan Efendi, İstanbul kırk dördüncü mektep talebesinden 138 Mediha, Üsküdar yirmi ikinci mektep talebesinden 96 Fehime, Kandilli otuz ikinci mektep talebesinden 54 Nezahet, Üsküdar yedinci mektep talebesinden 22 Füruzan ve Beyoğlu kırk ikinci mektep talebesinden 267 Abdullah Nimet Hanımlar birinciliği kazanmışlardır.

Millî İktısat ve Tasarruf Cemiyeti de müsabakada muvaffakıyet ihraz eden bu yavruları yerli mahsûllerimizden birer sandık portakal hediyesini tensip etmiş ve bunlara ait portakalları sahiplerine verilmek üzere Maarif Müdürlüğüne göndermiştir.

Gülcemal nasıl torpillendi

O zaman gemide bulunan bir kumandanımız bir noktayı düzeltiyor!

(Amiarl Sir Roger Keyes'in "Çanakkale" muharebeleri hakkında, yazdığı bir eseri gazetemizde tefrika suretiyle tercüme ve neşretmiştik. Kitabın bir kısmında muharrir Gülcemalin nasıl torpillendiğinden bahsediyordu. O zaman alay kumandanı bulunan okoyucularımızdan Kaymakam Cemil Bey de vapurda bulunuyordu. Halen mütekait mirleva Cemil Paşanın bize gönderdiği ve aşağıya dercettiğimiz mektubunda yanlış bir noktayı tashih etmektedir. Tarihî vakalardaki yanlışlıkların tashihinde fayda gördüğümüz için mektubu aynen dercediyoruz:

"24 Mart tarih ve 2917 numaralı Milliyetteki yazınızda Amiral, İngiliz kaymakamı E. G. Boyle'un "E 14" tahtelbahiri ile Marmarada 21 gün dolaştıktan sonra bir takım muvaffakiyetler kazanarak döndüğünü bildiriyor ve bu muvaffakiyetlerin en büyüğünü şöyle anlatıyor:

"Boyle'un batırdığı ikinci nakliye gemisi, Marmarada gördüğü gemilerin hepsinden lâakal bir misli daha büyük ve iki bacalı bir vapur imiş. Torpil gemiye çarptığı zaman korkunç bir infilâk olmuş ve süvarisi bir çok insanların ve tahta ve demir parçalarının denize uçtuğunu görmüş. Bu büyük geminin White Star kumpanyasının eski bir vapuru olduğu ve içinde bir batarya top ile altı bin asker bulunduğunu ve bunlardan tek birinin kurtulmadığını şimdi anlıyoruz. O nazik zamanda altı bin kişinin ziyamdan sarfınazar, böyle toptan verdirilen telefatın ahvali maneviye üzerinde ne müthiş bir tesir yapacağı âşikârdır..."

Her ne kadar bu vakanın yeri ve tarihi bildirilmiyor ise de Amiralın 30 Nisanda Boğazı geçmeğe teşebbüs eden Fransız "Joul" tahtelbahirinin torpil tarlasında kaybolduğunu ve kaymakam Boyle'un ondan sonra Boğazı geçtiğini söylemesine göre Mayıs içinde olduğuna şüphe kalmıyor.

Filhakika, iki bacalı büyük gemi diye tarif olunan Gülcemal vapuru, Mayıs aymda torpillenmiştir.

Vaka şöyle cereyan etmişti:

Ben o vakit kaymakam ve 36 ıncı piyade alayı kumandanı idim. Alayımdan bir tabur ve bir makineli tüfek ile, son kafile olarak, Gülcemale binmiş ve Derinceden 10 mayıs 1915 Çanakkaleye hareket etmiş idik.

Öğleden sonra saat 7,15 te hava kararmak üzere iken, İmralı adası ile Kapıdağı yarımadası arasında torpillendik. Güvertede şarkı söyliyen, oyniyan ve eğlenen askerin bir çoğu infilâk ve sarsıntının farkında bile olmadı. Tahtelbahir kumandanının uçtuğunu gördüğü insanlar hayal ise de demir parçaları doğrudur, bu da kendi torpilinin parçalarından başka bir şey değildir. Gariptir ki, böyle bir parça, güvertede oyniyan askerin arasına düştüğü halde kimseye zararı dokunmamıştır. Askerlerin yadigâr olarak bana verdikleri gayri muntazam şekilli bu torpil parçasının kalınlığı 9 milimetre, en geniş yerinin eni 10, uzunluğu da 48 santimetredir ve hâlâ yanımdadır.

Kaymakam Boyle'un attığı torpilin yarısı havaya, yarısı geminin başına ve su kesimine rastgeldiğinden ve baş tarafta sarnıç bulunduğundan Gülcemal batmamış, içindekilerden tek biri kurtulmamış değil, tek birinin burnu bile kanamamıştır. Yalnız kahraman askerelrimiz Çanakkale muharebelerine biraz geçikerek fakat gene güle, oyniya ulaşmış ve o şerefli savaşlardan mahrum kalmamıştır."

Mütekait Mirliva
CEMİL

POLİSTE

Afyon mu yutmuş?

Yeri yurdu olmıyan Fatma isminde bir kadın Tophanede Boğazkesen'de Hafız Reşadın kahvesine giderek: "Ben afyon yuttum, bana bir çay veriniz,, demiş ve yere düşerek bayılmıştır.

Kahveci tarafından zabıtaya malûmat verilmiş, Fatma tedavi için Beyoğlu hastahanesine yatırılmıştır.

Yangın başlangıçları

Fener'de Avcıbey mahallesinde Müzeyyen Hanımın yakmış olduğu mangaldan ot minderlerine kığılcım sıçramış, minderlerden başka odanın penceresi de yandıktan sonra söndürülmüştür.

Beyoğlunda Bursa sokağında berber Yorginin dükkânında havagazından ateş çıkmışsa da söndürülmüştür.

Zorla olur mu?

Tepebaşında Arifdede caddesinde 591 numaralı dükkânda çalışan kunduracı Bayramın dükkânına hemşehrisi Tevfik gelmiş ve dükkânda mevcut 206 lira kıymeitndeki dikiş makinesini almak istediğinden zabıtaca yakalanmıştır.

Mal sahibi ile kiracı

Eyüp'te Camiikebir mahallesinde 9 numaralı kahvenin sahibi Mehmet Ali yanına Rasim Salih namında iki kişi daha alarak mezkûr kahveye gitmiş ve kahvenin kiracısı Ahmet Efendiyi zorla çıkarmak istemiştir. Üçü de yakalanmıştır.

Askerî tebliğler

Nisan celbinde sevkedilecek olanlar

EMİNÖNÜ Askerlik şubesinden:

934 Nisan celbinde muvazzaflık hizmetini yapmak üzere sevkedileceklerin sınıf ve doğumları aşağıda yazılmıştır:

1 — 316: 326 bakayasile 327 doğumluların yerli ve yabancı piyade sınıfına mensupolan muvazzaflık hizmetini yapmamış olanlar.

2 — 316: 327 bakayasile 328 doğumludan muvazzaflık hizmetini yapmıyan mızıka sınıfına ayrılmış olanlar.

3 — 316: 328 bakayasile 329 doğumludan muvazzaflık hizmetini yapmamış yerli ve yabancı jandarma sınıfına ayrılmış olanlar.

4 — Şubede toplanma günü 15 nisan 934 tür.

5 — Nakti bedel 14 nisan 934 akşamına kadar her gün kabul olunur.

6 — Toplanma günü şubeye gelmiyenler hakkında muamelei kanuniye tatbik edilecektir.

Turhal fabrikası inşaatına faaliyetle başlandı

SAMSUN, 3 (Milliyet) — Turhal Şeker fabrikasının esas inşaatına faaliyetle başlanmıştır. Bu fabrikanın baharda bitmesini bütün halk sabırsızlıkla beklemektedirler.

SPOR

Bu haftaki maçlar

İstanbul Futbol Heyeti riyasetinden:

6/4/934 cuma günü yapılacak mıntaka birincilik müsabakaları;

TAKSİM stadında, saha komiseri: Salâhattin Bey.

Beşiktaş - Vefa - Kumkapı: Saat 12.30 B. takımları. Hakem Sadi Bey

Kasımpaşa - Beylerbeyi: Saat. 14.15. A. Takımları. Hakem Rüştü Bey.

Beşiktaş - Vefa - Kumkapı. Saat 16. A. takımları. Hakem Suphi Bey.

FENERBAHÇE stadı. Saha komiseri: Necmi Bey.

Galatasaray - Beykoz. Saat 12. B. Takımları. Hakem Mehmet Reşat Bey.

Topkapı - Anadolu Saat 13,45: A. Takımları. Hakem Cafer Bey.

Galatasaray - Beykoz: Saat 15,30. A. Takımları. Hakem Sait Salâhattin Bey.

ŞEREF stadı: Saha komiseri: Nuri B.

Kasımpaşa - Beylerbeyi: Saat 9. B. Takımları. Hakem Şazi Bey.

İst. Spor - Fenerbahçe: Saat 10.15. Gençler takımları. Hakem Ahmet Bey.

Karagümrük - Türk Gücü A. Takımları. Saat 12,30. Hakem Kemal Halim B.

Fener Yılmaz - Sumer A. Takımları. Saat 13,15. Hakem Emin Bey.

* * *

Voleybol ve Basketbol Heyetinden:

6/4/934 cuma günü Galatasaray lokalinde yapılacak maçlar:

VOLEYBOL:

Galatasaray - İst. Spor 17 Nihat Bey.

Topkapı - Vefa - K. kapı 17.30 Talât B.

BASKETBOL:

Galatasaray - Hilâl 18. Rudryk B.

Müsabakalara tam vaktinde başlanır. Voleybol müsabakalarma (5), Basketbol müsabakalarına da (15) dakika geç gelen takımlar hükmen mağlûp addolunurlar.

Avrupa ittihadı iktısat konferansı

Avrupa ittihadı iktısat konferansı mayısın on altısından on sekizine kadar parlâmento sarayında toplanacaktır. Konferansa şimdiye kadar pek çok raporlar ve projeler gönderilmiştir. Konferansta beş encümen çalışacaktır.

YENİ NEŞRIYAT

Verem aşıları ve yeni bir eser

Dr. Fuat Sabit Bey tarafından "ilim ışığında Friedman ve Calmette verem aşıları,, adlı bir kitap neşredilmiştir. Fuat Sabit Bey bu kitabında veremin memleketimizdeki tehlikelerini teşrih ve her iki aşının vaziyetini münakaşa etmekte, muarızlarına cevaplar vermektedir. Kitap hakkındaki mütaleala rımızı ayrıca yazacağız. Tıp âleminde yeni bir münakaşaya yol açan bu eseri tavsiye ederiz.

İleri

Darüşşafaka Müdürü Ali Kâmi Be. tarafından "İLERİ,, adile ilmî, edebî ve içtimaî bir mecmua neşredileceğini haber aldık. Bu mecmua şimdilik ayda bir defa olarak çıkacak ve içinde memleketin tanınmış imzaları, Üniversite Profesörlerinin yazıları bulunacaktır. Aym altıncı günü ilk nüshası intişar edecek olan bu mecmuanın muhitte güzel bir alâka uyandıracağından eminiz.

M. Maksimosun Beyanatı

(Başı 1 inci sahifede)

zemin mevcut olduğunu göstermiştir.,,

Beyanatma devam eden M. Maximos, Avrupa devletleri arasındaki meseleleri halle medar beynelmilel misakların ehemmiyetini istisgar etmediğini, yalnız Balkan misakının Balkanlarda statükoyu kat'î olarak temin etmek suretiyle şimdiki vaziyeti muhafaza eylemekte olduğunu ve bundan emniyet hissinin Balkan yarımadası milletlerinin siyasî, harsî ve iktısadî münasebetleri için yeni yeni ufuklar açmakta bulunduğunu söylemiştir.

"Yeni misakı imza ederken bu ciheti istihdaf ettik. Yani milletlerimizin uzun ve devamlı bir sulha itimat ederek serbestçe muslihane işlerine çalışmalarını düşündük. Fakat herkeste bu yakinî hasıl etmek için herşeyden evvel sağlam siyasî esaslar koymak ve bunlarla mazinin metalibatını kat'î surette hal ve tesviye etmek lâzımdı. Sulh fikri, bugün sıkı sıkıya mevcut vaziyetin emniyeti fikrine bağlıdır. Bu olmayınca normal münasesbetlerce çok lâzım olan mütekabil itimat mevcut olamaz.

Atina misakı milletler cemiyeti eserinin mütemmimi halindedir. Hiç şüphesiz elde edilmiş olan neticeler bütün ümitlerimizi yerine getirmiş değildir. Ve bidayette Bulgaristanın iştirakinin temin edilememiş olmasına müteessifiz. Maamafih Bulgaristanın iştirakiyle misakın tamamlandığını görmek arzusu umumî ve samimîdir. Ta ki, eserimiz tamam olsun ve bu misakın sulhperverce bir teşriki mesai eseri olduğuna ve hiç kimse aleyhine müteveccih bulunmadığına şüphe kalmasın. Bu ümide Balkan milletlerinin teşriki mesaisinin faydalı olduğuna kani olan her kes iştirak etmektedir. Ümit ederim ki, Bulgar hükûmeti buna karşı bigâne kalmıyacaktır. Fakat eserdeki boşluklar ne olursa olsun ve daha yapacak ne kadar işimiz bulunursa bulunsun haklı bir gurur ile söyliyebilirim ki yaptığımız şey istikbaldeki mesut istihale için bir hareket noktası teşkil eder.,,

Ayan meclsi, misakı ittifakla kabul etmiştir.

Topkapı sarayında Bir salon açıldı

(Başı 1 inci sahifede)

rekkep ve bütün dünyada gayet nadir bulunan 150 parçalık bir koleksiyon da bu salonda teşhir edilmektedir. 16 Padişahın elyazılarından ibaret gayet mükemmel bir kolleksiyon daha vardır ki bu koleksiyon meyanında Selimi Sani nin 20 bin florin itasına dair bir emri de görülmektedir. Bu para Edirnede Sultan Selimi Saninin inşaatı için bina emini Mehmet Paşa tarafından ve su tesisatına sarfedilmek üzere padişahın helâlinden istenilmiştir. Selimi Sani de kendi yazısı ile kolleksiyon meyanında görülen emri yazarak 20 bin florin itasına mezuniyet vermiştir.

Nafia ve Tramvay şirketi

(Başı 1 inci sahifede)

olunacaktır.

Vali ve belediye reisi Muhittin Beyin bugün veya yarın Ankaraya gitmesi muhtemeldir. Muhittin B. Nafia vekâleti tarafından tramvay şirketi meselesini müzakere etmek üzere davet edilmiştir. Aldığımız malûmata gör tramvay şirketi ile Nafia vekâleti arasındaki müzakereler ilk safhadadır. Bundan başka Tramvay şirketinden, mukavele mucibince yapılması lâzım gelen hatların inşası da istenmektedir. Fakat mevsukan öğrendiğimize göre şirket, bilet ücretlerinde tenzilât yapılmamasını istemek ve yeni yapacağı hatlar için fazla masraf edeceğini ileri sürmektedir.

Tramvay şirketi meselesi, şu suretle hülâsa edilebilir. Evvelâ şirketten üç esaslı talep vardır:

1 — Sekiz seneden beri birikmiş olan 3600000 ilranın, iadesi.

2 — Mukavele mucibince yapılması lâzım gelen hatların inşası.

3 — Bilet ücretlerinde, hayat şartları nazarı itibara alınarak tenzilât icrası.

Fakat, bilet ücretlerinde tenzilât muhakkak surette yapılacaktır.

Şirketten inşası istenen hatlar şunlardır: (Eminönü - Eyüp) (Aksaray - Kocamustapaşa) (Taksim - Yenişehir - Kasımpaşa - Azapkapı.) (Beşiktaş - Maçka).

Yeni yapılacak bu hatlar için tramvay şirketinin iade edecek paranın bir kısmile istimlâkât yapılacaktır.

Balkan konseyinde Akalliyetler için Bir karar

ATİNA, 3 (Milliyet) — Balkan konseyi dün ekalliyetler meselesi ile meşgul olmuştur. Neticede alâkadar devletlerin merkezlerinde ekalliyetlerin şikâyetlerini dinleyecek iki taraflı bürolar teşkil edilmesine karar verilmiştir.

Konseyin verdiği diğer bir karara göre, Balkan gençliğinin mânevî tesanüdünü kuvvetlendirmek için tertip edilen senevî müsabakalar bu sene Zağrepte yapılacaktır.

Konferansın ismi değişti

ATİNA, 3 (A. A.) — Atina Ajansı bildiiryor:

Balkan konferansı bundan böyle dâimî merkezi İstanbul olmak üzere permanter ve içtimaî Balkan Birliği tesmiyesi edilecektir.

Kapanış celsesi, salı günü akdedilecektir.

Fransa ile Modus vivendi

ANKARA, 3 (Telefonla) — 21 temuz 933 te Pariste İktısat Vekili Mahmut Celâl Beyin imzaladıkları Modus vendi gümrük ve inhisarlar encümeni kabul edilmiştir.

Yem bedeli

ANKARA, 3 (Telefonla) — Gümrük süvari ve muhafaza memurlarına verileri icabı tedarikine mecbur bulundukları hayvan için verilen yem bedeli kanununun birinci maddesi değiştirilmek ve şimdiye kadar yem bedeli olarak aylıktan verilen 18 lira, 14 liraya indirilmektedir.

Tarihî roman: 102

Güneşin Oğlu

Yazan: İskender FAHREDDİN

Bu söz her ağızdan yükseliyordu.

Bora yıldırım gibi koşarak döğüş meydanına atılmıştı.

Güneş'in oğlu kollarına güvenen bir yeğitti.

Sertelli'de ona:

— Demir bilekli yeğit.

Derlerdi.

Bora meydana gelince:

— Baykut.. Kolunu boğanın boynuzundan çek.. Ve kenara çekil! O. nunla biraz da ben boğuşacağım..

Diye bağırdı.

Baykut sahada reisin sesini işitince kendini birkaç adım ileriye atarak boğadan ayrılmıştı. Fakat, kudurmuş canavar hasmini parçalamak istiyordu. O dakikaya kadar canı yanmamışken, birkaç boynuz darbesile iki büklüm olmuştu.

Hitay şaşkın ve bitkin bir halde, yerliler gibi, bu heyecanlı manzarayı uzaktan seyrediyordu.

Reisin meydana atıldığını görenlen arasında şöyle konuşmalar geçiyordu:

— Bu adamlar ölüm görmemişler..

— Ölüm nedir, biliyorlar ama.. Ölümden yılmıyorlar.

— (Kuvvet ilâhı) ile boğuşulur mu?

— Türkler bileklerine güveniyorlar. Kim bilir? Ötekinin yapamadığı işi, belki reisleri tamamlıyacak...

Seyirciler tekrar heyecana düşmüşlerdi.

Bora bir atılışta boğanın iki boynuzuna birden sarılmıştı.

Birleşik Türk kabileleri reisini bu vaziyette görenler, ona çocuk yaradılışlı bir adam demekte tereddüt etmezlerdi. Halbuki Bora hiç te çocuk değildi.. Ve kendi yaşına buyrukluk çağına girdiği gündenberi, herkesin gözüne batacak çocukça bir hareketi görülmemişti.

O, bilâkis, daima yaşından büyük işler görmüş ve herkese kendini sevdirmişti.

O halde Baykut'un yenemediği boğa ile döğüşmek istemesi akıllıca bir hareket sayılabilir miydi?

Bora, boğanın çok yorulduğunu görüyordu. Gene görüyordu ki, eğer Baykut boğanın boynuzlarını kıramıyacak veyahut karnını deşip yere vuramıyacak olursa, yerliler arasında küçük düşecekti.

Bu küçük düşmenin zararı bir kişiye dokunsa, Bora kendisini hiç bir zaman böyle tehlikeli bir döğüşe atmazdı. Baykut gibi Türklerin en kuvvetli bir genci yenilince, Hamatlılar Türklerden korkmıyacaklardı.

Yalnız kuvvetli insanlara tapacak kadar cahil ve görgüsüz görünen bu memleket halkına. *kuvvet* in ne demek olduğunu anlatmak ve göstermek lâzımdı.

Işte Güneş'in oğlu bu kaygu ile meydana atılmıştı.

Bora daha ilk sarılışında boğanın bir boynuzunu kökünden oynatmıştı.. Şimdi ona fazla asılmıyor, ötekini de kopardıktan sonra ikisini birden çekip atmak istiyordu..

Seyirciler işin farkında değillerdi. Bora Baykut'a nisbetle daha az gösterişli bir edilkanlı olduğu için, onun yapamadığı işi Bora'nın yapabileceğini hiç kimse ummuyordu.

Bora, canavarı daha fazla kudurtmak ve daha çabuk kuvvetten düşürmek için, mütemadiyen karnın tekmeliyordu. Boğa tekmeleri yedikçe kuduruyor, hasmile bireber altalta, üstüste yerlerde yuvarlanıyor ve ağzından yeşil köpükler savruluyordu..

Seyircilerin yürekleri ağzına gelmişti.

— Reisinizi kurtarın..!

Diye bağrışıyorlardı.

Reis, nihayet, kendi kendini kurtarmıştı.

Boğanın boynuzları bir tarafa, gövdesi başka tarafa düştü..

Güneş'in oğlu epeyce sersemlemiş ve büyük bir tehlike atlatmıştı. Elbisesi parçalanmış olduğu halde ayakta duruyordu.

Seyirciler mütemadiyen:

— Huurrrrraaa.. Hurrrraaaaa

Diye haykırıyorlardı.

Herkesin ağzında ayni sözler dolaşıyordu:

— Kuvvet ilâhı yenildi..

— Işte, tapılacak bir kral.

Hamat şehri yıllar içinde birkaç defa düşman hücumuna maruz kaldığı halde, yerliler o günkü kadar yürek çarpıntısı duymamışlardı.

Kolbaşları derhal meydana koştular..

Reisin koluna girdiler..

Ve saraya getirdiler.

Bora'yı herkes kutluluyordu.

Suriyeli asılzadeler ,Türklerin reisi önünde hürmetle eğilmeğe başlamışlardı.

Meydandan uğultu halinde yükselen sesler arasında:

Bundan sonra bizim kralımız sensin..!

Cümlesi güçlükle anlaşılıyordu.

Yerliler, o gün, akılları durduran bu müthiş döğüş hâdisesinden sonra, Bora'yı kral olarak tanımağa karar vermişlerdi.

Sarayın bahçesinde dağılma borusu öttü.

Davetliler yavaş yavaş sarayı terkederek evlerine gidiyorlardı.

Bu sırada ne yapacağını, nereye gideceğini, ve ne söyliyeceğini bilmiyen bir kadın vardı: Hita..

Zavallı çoban kızı, hâlâ dalgın bakışlarile Akat'ta yaban öküzünün sırtını yere getiren Baykut'u arıyordu.

Hattâ bir aralık kendinden geçerek yanındaki adama:

— Baykut nerede..?

Diye sormuştu.

Halbuki Baykut'u sürükleyerek bir kenara çekmişlerdi. Delikanlı çok yorgun ve bitkin bir halde kumların üstüne uzanmış yatıyordu.

Hitay'a muhatıbı elile işaret derek:

— Işte, orada yatıyor - demişti. Zavallı yeğit son yediği boynuzun acisile kıvranıp duruyor.. Görmüyor musun?

Hitay, hâlâ, Akat'taki kahramanlığı zihninde yerleşen Baykut'u meşguldü.

Yerde iyi büklüm yatan delikanlıya bakmıyor, bakmak istemiyordu.

Biraz sonra Baykut'u birkaç akıncı kucaklayıp götürmüştü.

Hitay'ın aklı başına geldiğinden, Baykut arkadaşları karargâha götürmüşlerdi. Akıncılar reisinin huyunu biliyorlardı: Boranilen yeğiti derhal yanından uzaklaştırır ve:

— Gözüm görmesin..

Diyerek geri kollara atardı.

Baykut için böyle bir şey sürmemişti. Fakat, akıncılar eski adetlerini bozmadan delikanlıyı derhal geriye çekmişlerdi.

Baykut döğüş gününe kadar reisin maiyetinde ve Hamat sarayında yatıp kalkıyordu. Hitay sarayadönünce delikanlıyı arattı..

Nöbetçiler dudak bükerek:

— Onu artık buralarda görmesin!

— *Bitmedi*

Insull Amerikaya Dönmekten Niçin Korkuyor?

(Başı 1 inci sahifede)

re, Insull, henüz Londra oteline olan yedi liralık borcunu ödememiş ve otel sahibi bu parayi kimden alacağını müflis bankerin avukatı Ahmet Esat beye sormuş, Ahmet Esat Bey de paranın gönderileceği cevabını vermiştir.

Müflis banker, henüz avukatına da para vermiş değildir.

Insull, dün bir aralık tevkif - hanede kendisile görüşenlere, mali vaziyetinin güçleştiğinden bahis açmış ve telgrafla Londradaki vekili vasıtasile para istediğini söylemiştir.

Müflis banker gene söz arasında, bir münasebet getirerek:

— Bu gidişle Amerikaya döndüğüm zaman, oğlumun yardımına muhtaç olacağımdan korku - yorum.. demiştir.

Insull neden korkuyor?

Maamafih, M. Insull, ekser zamanlar, hissiyatını ve düşüncesini maharetle gizlemekte ve sorulan şeylerin pek azına cevap vermektedir.

M. Insull, bir aralık, avukatlarından birine demiştir ki:

— Ben Amerikaya dönmek - ten çekinmiyorum. Hattâ isterlerse beni bu dakikada Amerika sefaretine teslim etsinler, benim çekindiğim nokta, orada karşılaşacağım siyasî hasımlarımdır. Biz intihabatı kaybettikten sonra, hasımlarımız, çok kuvvetlendiler. Bunların siyasî ihtiraslarına beni kurban etmek istiyeceklerine şüphe etmiyorum.

Yoksa, normal vaziyet olsa, hiç korkmam...,,

Bankerin avukatı ne diyor?

Dün bir muharririmiz M. Insull hakkındaki mahkeme kararını temyiz eden avukat Ahmet Esat beyi Galatada Billûr hanındaki yazıhanesinde ziyaret ederek kendisile görüşmüş ve sorduğu suallere Ahmet Esat Beyden şu cevapları almıştır:

— Amerikalı banker M. Insull hakkındaki kararı hangi noktalara istinaden temyiz ediyorsunuz?

— Üçüncü ceza mahkemesi zaptını dün mahkemede tetkik ettim. Bundan anladığıma göre M. Insull hakkında Amerikadan verilen beş adet iddianame mahkemede okunmuş. Ve itham keyfiyeti de mahkemece Insull'e anlatılmış. Müddeiumumî, bunun üzerine cürmün âdî olduğuna ve Insull'ün kendi ifadesine nazaran Amerikan tabiiyetinde bulunduğuna karar verilmesini mahkemeden istemiş, mahkeme de bu kararı vermiştir.

Bir kere Insull'ün vaziyeti iadei mücrimin esasına istinat eder. Mücrim olabilmek için cürmün sabit olduğunu gösteren kat'î bir vesikaya ihtiyaç vardır. Böyle bir mahkûmiyeti tazammun eden mahkeme ilâmının asliye üçüncü ceza mahkemesince tetkik edildiğine dair zabıtnamede bir şey görmedim.

Kanaatimce iddianame, veya ithamname mücrimin sübutu için kâfi değildir. Eğer kâfi olsaydı, şimdiki kanunumuza göre müddeiumumînin iddianamesi üzerine suçlunun mahkemeye değil, doğruca hapishaneye gönderilmesi lâzım gelirdi.

Ithamnameye gelince, bugünkü adlî teşkilâtımızda heyeti ithamiyeler yoktur. Fakat evvelce vardı. Ve bir ithamname hiç bir zaman mahkûmiyet ilâmı demek değildi. Kaldı ki, Türk ceza kanununun 9 uncu maddesi mucibince cürmün mahiyeti hakkında bir karar verilmek lâzım gelir. Adliye vekâleti celilesi tarafından neşrettirilerek hâkimlere tevzi olunan ceza kanunu şerhinin birinci cildinin 54 üncü sahifesinde ben şu izahatı görüyorum:

"Kendisinden iade talebinde bulunulan devlet mahkemesi, istirdadı istenilen kimsenin suçluluğu hakkındaki delilleri tetkik etmek hakkına malik midir?

Bu hususa Ingiltere, ve Cemahiri Müttefikai Amerika kanunları müsbet tarzda cevap veriyorlar.

Ekseriyet noktai nazarından haiz rüçhan fikre göre, vekillerin tetkiki ecnebi memleketin hakkı kazasına bir tecavüz mahiyetindedir.

Kendisinden iade talebinde bulunulan devlet, delillerin haricen intizamını müşahede ile iktifa mecburiyetindedir.

— Ceza kanunu şerhının bu maddesi ile Insull hâdisesi arasında nasıl bir alâka buluyorsunuz?

— Bir kere, Amerika birleşik hükûmetleri kanunlarına göre, delilleri tetkik etmek mecburiyeti vardı. Bizim kanunumuzda bunu meneden bir hüküm olmadığına göre Mister Insull'ün ithamını müstelzem olan suçluları, mahkememiz pek âlâ tetkik edebilirdi.

Kaldı ki, gene ayni eserde şu cümleye de tesadüf ediyorum:

" Bizim fikrimize göre mahkemelerimizin, Diminutio Capitis, yani salâhiyetlerinin tenkisini sarahaten teyit eden bir kanun mevcut olmamasına nazaran mahkemelerimiz, esas hakkında karar vermek hakkına maliktir. Ve buna mecburdur.,,

Zabıtnameyi tetkik ettiğim zaman, bu hakkın kullanıldığına, bu mecburiyetin yerine getirildiğine dair hiç bir izahata tesadüf etmedim. Hattâ, suçlu mevkiine oturtulan Insull'e bile bu hususta hiç bir sual sorulmamıştır. Bu itibarla, kanunlarımızın hükümlerine tevafuk etmiyen bu kararı temyiz etmeğe mecbur kaldım. Temyiz lâyihası, kanunî müddeti zarfında mahkemeye vereceğimi söyledim. Henüz lâyihamı hazırlamadım.

— Ortada hüküm mahiyetinde verilmiş bir mahkeme kararı mevcut olmadığına göre, temyiz etmek için bir sebep olmadığı ileri sürülüyor. Ne dersiniz?

— Kanunlarımıza göre , mahkemenin ittihaz ettiği her hangi bir karar, kat'î ve nihaî olmak şartile kabili temyizdir. Vazı kanun, temyizi mümkün olmıyan hükümleri sarahaten usulü muhakeme de gösterir.

Bunların haricinde kalan bütün kararlar, temyiz edilebilir. Her hangi bir karar için temyiz edilebilir mi diye sarahat aranmaz. Bunu umumî kaideler, tesbit etmiştir. Binaenaleyh , bu kararın temyiz edilemiyeceğine dair bir sarahat bulunmamasına nazaran meselede tereddüdü mucip bir nokta göremiyorum.

— Bir de ayrıca tevkif kararına itiraz ettiğiniz söyleniyor. Doğru mudur?

— Hayır. Henüz itiraz etmedim!

— Insull'ü limanımıza getiren Maiotis vapurunun vaziyeti ne olacak?

— Vapur, henüz limandadır. Mister Insull'ün eşyalarından bir kısmını vapurdan çıkarmak istediğini haber aldım.

Bunun için icap eden muameleyi, Insull bizzat yapacaktır. Vapurun burada transit müddetini geçirerek kalması ne gibi sebeplerden ileri geldiğini tamamile tetkik etmedim.

— Vapur kaptanının, geminin limanımızda kaldığı her gün için hükûmetten 500 lira tazminat istediği doğru mudur?

— Eğer vapur, kaptanının hareket arzusunu izhar etmesine rağmen her hangi bir idarî tedbirle alıkonulmuş ise, kaptanın bu yolda bir talepte bulunması mümkündür. Bu talebin haklı olup olmadığı meselesini , dava açıldığı zaman mahkemelerimiz halleder.

— Heyeti vekile kararları hakkında devlet şûrasına müracaat imkânı var mıdır?

— Vardır. Fakat bu hâdisede, müracaat edip etmemeğe henüz karar vermiş değilim.

— Müvekkilinizi tevkifhanede gördünüz mü?

— Dün ve evvelki gün gördüm. Davayi temyiz ettiğimi kendisine anlattım. Bugün görmeğe lüzum görmüyorum.

Avukatın sözlerinin kıymeti yok

Halbuki diğer taraftan işin hukukî vaziyeti hiç te Ahmet Esat Beyin düşündüğü gibi değildir.

Bir kere, Insull hakkında asliye üçüncü ceza mahkemesinin verdiği karar, hüküm mahiyetinde değildir ki temyizi kabil olsun.

Diğer taraftan hükûmetimiz, bankeri Amerika birleşik hükûmetlerine teslim etmek üzere daha ziyade misafir vaziyetinde, Istanbul tevkifhanesinde bulundurmaktadır.

Insull hakkında, bizim kanunlarımıza göre kanunî takibat yapılmadığı için bu husustaki itirazlar, hiç te varit değildir.

Insull'le görüşülemiyor

Istanbuldaki ecnebi gazete muhabiri, müddeiumumî Kenan Beyi ziyaret ederek tevkifhanede bulunan Insull'le görüşmek için müsaade istemişlerdir.

Kenan Bey, bunun şimdilik mümkün olamıyacağını söylemiştir.

Yunan hükûmeti izahatımızı kâfi gördü

Samuel Insull'ü limanımıza getirmiş olan Yunan bandıralı Maiotis vapuru elân limanda beklemektedir. Amerikalı banker vapuru 20 Nisana kadar kiralamıştı. Bu sebeple vapur kaptanı, Insull'ün kendisine hareketinde serbest olduğunu tebliğ etmedikçe, konturat müddetinin hitamına kadar limanımız da kalacaktır.

Dünkü nüshamızda Yunan hükûmetinin, vapurun limanda uzun müddet kalması ve kaptanın transit olarak limana geldiğini iddia ettiği halde, Insull'ün yakalanmasına sebebiyet vermesi noktasından bu mesele ile alâkadar olduğunu yazmıştık. Kaptan Musuris transit olarak geldiğini ve hareketine Türkiye hükûmetinin mâni olduğunu iddia etmiş ise de bunu isbat edememitşir. Bu sebeple Yunan mahafili kaptanı yolsuz ve usulsüz hareket etmekle ittiham etmektedirler...

Yunan Ceneral konsolosu M. Kapsalis vali Muhittin Beyi ziyaretinde vapurun ne suretle hareketine mümanaat edildiğini sormuştur. Kendisine verilen cevapta vapurun işaret vermek suretile pratika istediği ve usulen kontrol muamelesi yapıldıktan sonra Türk kanunlarının kazası dahiline girdiği cevabı verilmiş ve o sırada Amerika hükûmeti tarafından Insull'ün tevkif ve iadesi talep edilince Insullün hareketixe müsaade edilmediği cevabı verilmiştir. Yunanistanın Ankara sefiri M. Sakellaropulos ta Hariciye vekili Tevfik Rüştü Beyi ziyaret ederek bu hususta malûmat istemiş ve verilen izahat Yunan hükûmeti tarafından kâfi görülmüştür. Binaenaleyh meselenin Türkiye ile Yunanistan arasında siyasî hiç bir safhası kalmamıştır. Esasen Yunan hükûmetinin mesele ile alâkadar olması Insull ün iadesi noktasından değil, vapurun hareketine mümanaat edilmesi zannından ileri geliyordu. Hükûmetçe verilen izahat kâfi görülmüş olduğundan meselenin siyasî safhası kapanmış demektir.

Kaptan hükûmeti dava ediyor

Diğer taraftan usulüz hareket ettiği iddia edilen kaptan Musuris kendisini mesuliyetten kurtarmak, için, vapurun sebepsiz olarak hareketine mümanaat edildiğinden dolayı hükûmet aleyhine dava ikame etmiştir.

Kaptan Musuris dün kendisile görüşen bir muharririmize bu hususta hiç bir şey söylemek istememiştir. Kaptan Musuris telâşlı ve endişeli görülmekte ve arasıra Yunan konsoloshanesine giderek konsoloshane erkânı ile görüşmektedir.

Maiotis kaptanı Amerikalı bankerin vapurda geçirdiği on on beş günlük seyahati hakkında iazhat vermek istemiyor. Yalnız bunları günü gününe vapurun defterine yazdığını söylüyor. Anlaşıldığına göre kaptan bunları Ingiliz ve Amerika gazetelerine satarak kendisine menfaat temin etmek hevesindedir.

Amerika sefareti talimat bekliyor

Insull'ün Amerika birleşik hükûmetine ne zaman iade ve teslim edileceği malûm değildir. Sefaret bu hususta Vaşingtondan verilecek talimatı beklemektedir.

Metresi de bir yere kabul edilmiyor

Insull'ün metresi olduğu söylenen Madam Kuyumcu oğlu iki üç gün evvel Atinadan gelen vapurla limanımıza gelmiş ise de pasaportu olmadığından karaya çıkmasına müsaade edilmemişti. Madam Kuyumcu oğlu buradan Köstenceye gitmiş ise de orada da kabul edilmediğinden dün Romanof vapurile limanımıza gelmiştir, buradan ayni vapurla Pireye gidecektir.

Ecnebi gazeteciler

Bir muhabir yanlışlıkla haberlerini rakip gazeteye verdi

Amerikalı müflis banker Insull Istanbula geldiği günden beri gazeteciler de rahat yüzü görmemişlerdir. Sabahtan akşama kadar yek diğerini atlatmak, fazla haber alabilmek için uğraşan gazetecilerin başlarından bazan garip vakalar geçmekte, arkadaşlar arasında eğlenceli mevzulara yol açmaktadır.

Bu meyanda ,bilhassa şehrimiz de toplanan ecnebi gazeteler muhabirleri âdeta seferber hale geçmişlerdir. Muhabirler her gün sabah erkenden Galatasaray karşısındaki pastahanede toplanmakta, günün programını çizmektedirler. Dün de hep bir arada mesleğe, günün meselesi olan Insull'e ait mevzular görüşülürken pastahaneye muhabirlerin tanımadıkları bir zat girmiş, kahvesini esrarengiz bir tarzda içmiş ve tavırları gazetecilerin dikkatinde uzak kalmamıştır.

Kahvesini etrafına şüpheli, şüpheli bakarak içen bu zat birden bire yerinden kalkmış ve pastahaneyi terketmiştir. Tam bu sırada gazetecilerin sıkı temasta bulundukları diğer bir zat içeriye girmiş, masa başına yaklaşarak herkesin duyduğu bir sesle:

— Karşınızda kahve içen adam kimdi, tanımadınız mı .. Maiotis vapurunun kaptanı demiştir .

Kaptan Insull'ün vapurdaki yaşayış tarzına ait malûmat toplamak için fedakârlıklara katlanan ve önlerine çıkan fırsatı kaybeden ecnebi gazeteciler derhal pastahaneden fırlamışlar, bazıları Yunan konsoloshanesine, bir kısmı da rıhtıma koşmuşlardır.

Fena bir tesadüf

Gene şehrimizdeki ecnebi gazete muhabirlerinden birinin başından gazetecilik noktasından acıklı bir vaka geçmiştir. Londrada çıkan büyük bir gazetenin muhabiri M. x birçok fedakârlıklarla topladığı kıymetli malûmatı gece yarısı Londraya bildirmek için telefon başına geçmiştir. Telefon hattı bir parça bozuk olduğundan muhabir müşkülâtla konuşmğa başlamış ve hemen bir saat kadar telefon başında ter içinde kalarak haberlerini verebilmiştir.

Muhabir haberlerini verdikten sonra telefondan ayrılacağı sırada gazeteden kendisine teşekkür edilmiş, fakat kendi ismi yerine bu radaki diğer bir ecnebi muhabirin ismi kullanılmıştır. Bunun üzerine telâşa düşen çalışkan muhabir kar şısındaki gazetenin ismini sormuştur. Verilen cevap üzerine havadislerini telefon hatâsı yüzünden kendi gazetesisnin rakibi bir gazeteye verildiğini anlayan muhabir bütün emeklerinin boşuna gittiğini görünce telefon başında çırpınmağa başlamış ve rakip gazeteden havadislerinden istifade etmemesini rica etmitşir.

Arkadaşımıza geçmiş olsun . . .

* * *

Amerikada clâka

VAŞINGTON, 2 — Türk hükûmetinin Insull meselesinde gösterdiği hüsnü niyet hükûmet mahafilinde alâka ile karşılanmaktadır. Fakat Insullü tesellüm etmek için hükûmetin ne yolda mukarrerat alacağı etrafında salâhiyettarlar beyanatta bulunmamaktadırlar.

Filhakika şimdiye kadar Insull ü almak için Türk zabıtası nezdinde teşebbüste bulunacak Amerikan mümessillerini tayin için makamat henüz bir tedbir almış değildir. Şikago hâkiminin adlî takibata müracaattan ziyade Insullün doğrudan doğruya tebidini Türk hükûmetine teklif ettiği söyleniyor.

Insull Yunan bayrağını siper yapıyor

ATINA, 2 — Burada çıkan Atinaika Nea gazetesine göre Yunan Hariciye nazırı M. Maksimos müflis Amerikalı bankerin hâlâ Yunan bayrağını siper alarak kullanmak istemesinden dolayı hiddetini beyan etmiştir.

Yunan hükûmeti hiç bir teşebbüste bulunmıyacak

ATINA, 2 — Yunan hariciye nazırı M. Maksimos Insull ve Maiotis vapuru meselesi hakkında gazeteciler tarafından sorulan suale verdiği cevapta, Yunanistanın, Istanbul Yunan ceneral konsolosunun yaptığı teşebbüsle iktifa ederek yeni hiç bir teşebbüste bulunmıyacağını söylemiştir.

MEMLEKET HABERLERİ

Define arayıcılar

AYDIN, (Milliyet) — Geçenlerde jandarmamız tarafından evvelce meyhane olan bir arsada 21 altın bulunarak maliyeye teslim edildiği ve karapınarda da bir para çıkarıldığı hakkında vilâyete ihbarda bulunulduğunu yazmıştım. Bu iki vak'a define meraklılarının biraz yatışan hırslarını yeniden ayaklandırmış ve son günlerde gene yer yer define aramağa başlanmıştır. Marangoz Nusrat Efendi hükûmet civarında iki yer kazdırmış, bir şey bulamamış, yağ ve yumurta tüccarı, Mustafa Efendi de karacaahmet mezarlığı yanında bir yeri kazdırmış, onun da eli boş çıkmıştır. Mustafa Efendi bayramdan sonra daha bir çok yerler kazdıracağını söyliyor. Bu aramalar her ne kadar boş çıkıyorsa da netice itibarile bir çok Türk amele ve işçisine iş temin ettiğinden define muhbir ve arayıcılarının çoğalması çok temenniye şayandır.

Tekirdağda güzel bir park

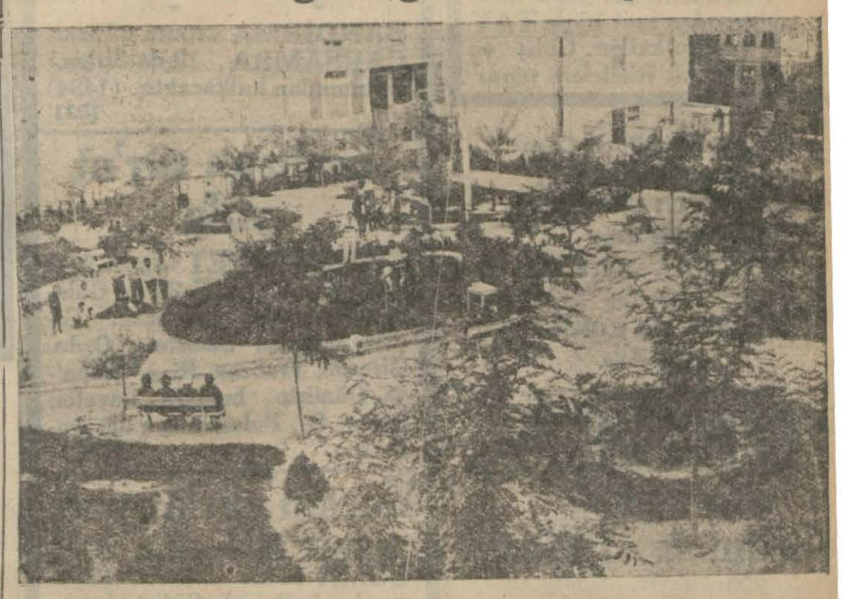

Tekirdağ Belediyesinin vücüda getirdiği park:

TEKIRDAG, (Milliyet) — Şehrimiz belediyesi bu sene bütçesine vazettiği tahsisatla geçen sene başlanmış ve natamam kalmış olan şehir parkı ittisalindeki istimlâk edilmiş yerleri çocuk bahçesi haline frağ etmektedir.

Tekirdağının en işlek ve en yüksek bir yerinde olan bu çocuk bahçesi memleket için çok faydalı ve sıhhati umumiyeye çok yardımı olacak bir şekilde inkişafına ehemmiyet verilmekte ve nevakısını gün geçtikçe ikmaline çalışılmaktadır.

Balıkesir iyi güreşçiler yetiştirecek

Balıkesir mıntaka heyetinin çalıştırdığı gençler..

BALIKESİR, (Milliyet) — Mıntaka güreş heyeti son zamanlarda faaliyetini arttırmıştır. Oldukça iyi tanzim edilmiş güreş salonunda haftada üç akşam on bir genç büyük bir hevesle çalışıyor. Bu gençler arasında bilhassa civar köylerden devam eden ikisi fevkalâde kabiliyet gösteriyorlar. Bir çok namlı pehlivanlar yetiştiren Balıkesir ve civarında bilhassa şimdiye kadar bu istidatlar alaturkada görünüyordu.

Alafranga muntazam güreş yapmak fırsatı çıkınca bu heveskârlar salona hücum etmeğe başlamışlardır. Eğer çalışmalar böylece devam ederse millî güreş ekibimize iyi uzuvlar hazırlanmış olacaktır.

Güreş heyeti reisi ve eski bir sporcu olan Neşet Beyin gayreti çok şayanı takdirdir. Güreş federasyonunun yapacağı bazı ufak yardımlarla bu çalışmalar artar ve feyizlenir. Alâkadar federasyonun ise bu alâkayı göstereceğine şüphe etmiyoruz. Çalışan gençlerin bir fotoğrafını gönderiyorum.

Aydın ziaaî Kredi kooperatifi

Kongrede okunan rapora göre bir senelik faaliyet

AYDIN, (Milliyet) — Aydın 200 numaralı zirai kredi kooperatifi umumî heyeti halkevi salonunda Ziraat bankası müdürü Mustafa Nedim Beyin huzuru ile toplandı.

Kooperatif reisi Neşet Bey

Idare heyeti ve murakipler raporu okunlu. Rapordan kooferaifin tahsil edilmiş sermayesinin 34,180 ihtiyat sermayesinin 2763 ve ortaklarının mecburî tasarruflarından da 3251 lira mevduatları olduğu anlaşılıyordu. Raporlarda; kooperatife yazılı ortakların iktisadi buhrana rağmen borçlarını ödemek hususunda çok hüsnü niyetle hareket ettikleri 90 lira borcu olan ve borcunu veremediğinden hakkında haciz kararı alınan bir ortağın mallarının satılmadığını ve bu ortağın bugün borcunun 10 liraya indiği zikrolunuyor ve eski senelerden mürür 4159 lira baka alacaktan bu sene 1920 lirası tahsil olunarak 2238 lira kaldığını bunun da önümüzdeki sene içinde tamamen tahsil olunacağı yazılıyordu. Raporlar kabul ve idare heyeti ibra olundu.

Yeniden bir satış kooperatifi teşkili veya mevcut satış birliklerinden birisine girilmesi ve sermayeden bunun için parilmesi ve sermayeden hususları yeni idare heyetine bırakılarak, intihaba geçildi.

Avukat Neşet, Avukat Osman, Müteakit kaymakam Sait, Çiftçi Mustafa ve bahçavan Hafız Ahmet Bey ve Efendiler idare heyetine seçildiler.

Bu yazımda kısaca hülâsa ettiğim idare heyeti raporu, ziraat kredi kooperatiflerinin her gün daha ziyade kuvvetlendiğini ve ortakların da tasarruf ve hareketlerini uyandırdığını, borçlu ortaklarının da mallarını satarak onların verim kabiliyetlerini öldürmek değil bilâkis onu canlandırmak ve verim kabiliyetini arttırmak yolları arandığını tebarüz ettirmektedir.

Aydında cinayet

AYDIN, (Milliyet) — Iki gün evvel şehrimizde bir vak'a olmuş boğulmak suretile öldürülen bir adam yatağında ölü olarak bulunmuştur.

Harp malûllerinden Mehmet oğlu Mehmet içki ve kadına fazlaca münhemik olduğundan ailesile geçinemezmiş ve ayrılırmış. Bunun üzerine Mehmet tütün sandığını karacaahmet mahallesindeki barakaya nakletmiş ve orada yatıp kalkmaya başlamış.

Mehmedin barakasına bir çok kadınlar ziyaret edermiş. Mehmedin kapısı herkese açıkmış. Hattâ geceleri bile kapamağa lüzum görmeden yatarmış. Mehmet her üç ayda bir maliyeden 60 lira tekaüt maaşı alırmış, son defa bu parayı alınca bir arkadaşına baş vurmuş: Ben arsanın ihata dıvarlarını yaptıracağım, içine de bir baraka koyduracağım, 60 liram var, üç ay sonra 60 lira daha alacağım, bana bir usta bul demiş,, Arkadaşının tavassutu ile iki yapıcı bulunmuş bunlarla pazarlık bitirilmiş ve 50 lira peşin verilerek işe başlanmış, ustalar pazartesi günü akşamı Mehmedin yanına gelerek beş lira daha almışlar.

Ertesi gün o civarda çingenelerden hacı Mustafa, kızını Mehmedin barakasına yollıyarak tütün aldırmak istemiş, kız gelmiş, öğle olduğu halde henüz kalkmıyan Mehmedi uyandırmak istemiş, fakat yorganı açınca Mehmedin öldüğünü anlıyarak gitmiş, anasına haber vermiştir. Bunun üzerine anası gelmiş, Mehmedin hakikaten öldüğünü anlamış, bir müddet barakayı aramış, taramış, sonra da vak'ayı zabıtaya haber vermiştir. Cümhuriyet müddeiumumi muavini Şükrü ve hükûmet doktoru Kemal Beyler zabıta memurlarile vak'a yerine gelmişler, Dr. Kemal Bey Mehmedin boğularak öldürüldüğünü söylemiştir. Ceset hastahaneye kaldırılmış, otopsi yapılmış, filhakika gırtlağının çatladığı görülmüş ve boğularak öldüğü anlaşılmıştır.

Vak'anın bir gün evvel Mehmetten beş lira daha alan yapıcılar o günden beri meydandan kaybolmuşlardır. Adliye ve zabıta tahkikata devam etmektedirler.

VAPUR SEFERLERİ

TÜRK ANONİM ŞİRKETİ
İSTANBUL ACENTALIĞI
Liman Han, Telefon: 22925

İmroz yolu

Her PERŞEMBE günü Galata rıhtımından saat 18 de TAYYAR vapuru kalkar. Gidiş ve dönüşte mutat iskelelere uğrar

---

Önümüzdeki 6 Nisan Cuma akşamı saat 21 de FRANSIZ TİYATROSUNDA meşhur tenor MİGUEL FLETA tarafından YEGÂNE BİR KONSER verilecektir.

"DEGEA,,

Meşhur KEDİ markalı

Gömlek fitilleri

200 - 600 [illegible]

En sağlam ve dayanıklı
Fitillerdir
Her lâmbaya ve fenere uyar.
Satış mahallerinden
"DEGEA,,
Markasını arayınız. (14439)
1847

Büyük Fırsat

Ayakapı'da Fener caddesinde 254, 256 No. lu Vasil Nahum efendinin kızaklarında mevcut bir adet deniz tenezzüh motörünün icra kılınacak açık arttırma neticesinde verilen bedel haddi lâyık görülemediğinden müzayedenin 5 Nisan 1934 tarihine müsadif Perşembe günü saat 10 da müzayedesine devam edileceği ve kat'i ihalesinin icra kılınacağı ilân olunur. (15342)

OSMANLI BANKASI

% 5 faizli 1918 - 1334 tarihli dahili istikraz tahvilâtına ait olup vadesi 1 - 5 - 929 da hulûl eden ve ayni tarihte tediyesine başlanan 23 numaralı kuponlardan ibraz edilmiyenlerin 1 Mayıs 934 tarihinde Türkiye Cümhuriyeti hükûmeti lehine müruru zamana uğrayacağı, mezkûr tahvilât hamillerinin malûmu olmak üzere ilân olunur.

---

3 üncü kolordu ilânları

M. M. V. Sa. Al. Kom. dan: Ordu ihtiyacı için Klirning mukavelesi aktedilmiş memleketlerden celbedilmek üzere 120 : 200 adet hamut kapalı zarfla münakasaya konmuştur. Ihalesi 9 Nisan 934 pazartesi günü saat 11 dedir. Taliplerin nümune ve şartnameyi görmek üzere her gün ve münakasaya iştirak için de o gün ve vaktinde teklif ve teminat mektuplarile Ankarada M. M. Vekâleti Satınalma Komisyonuna müracaatları. (1239)
1864

Deniz yolları İŞLETMESİ

Acenteleri: Karaköy Köprübaşı Tel. 42362 — Sirkeci Mühürdarzade Han Tel. 22740

Ayvalık yolu

BANDIRMA vapuru 4 Nisan ÇARŞAMBA 19 da Sirkeci rıhtımından kalkacaktır. (1494)
1921

Trabzon sür'at yolu

CUMHURİYET vapuru 5 Nisan PERŞENBE 20 de Galata Rıhtımından kalkacak. Gidişte İnebolu, Samsun, Ordu, Gireson, Trabzon, Rize, Hopa'ya. Dönüşte bunlara ilâveten Pazar, Of, Pulathaneye uğrayacaktır. "1508,,

Mersin sür'at yolu

İNEBOLU vapuru 6 Nisan CUMA 11 de Sirkeci Rıhtımından kalkacak. Gidişte İzmir, Antalya, Mersin, Payas'a. Dönüşte bunlara ilâveten Alanya, Küllük, Çanakkale'ye uğrayacaktır. "1509"

Bartın yolu

BURSA vapuru 5 Nisan PERSENBE 19 da Sirkeci rıhtımından kalkacaktır. "1510,,

---

Tophanede kâin telsiz telgraf merkezimizin, 935 senesi bidayetinde tebdili icabeden cihazı, pazarlık suretiyle talibine ihale edilecektir.

Şartnamesini görmek ve daha fazla malûmat almak isteyenler her gün saat dokuzdan On sekize kadar idaremiz levazım Şefliğine müracaat etmelidirler. Pazarlık 16 Nisan 934 Pazartesi günü saat On beşte yapılacaktır.
(875) 1857

Sultan Ahmet Sulh üçüncü Hukuk Mahkemesinden: Muammer B. ve Kirkor Keseciyan Ef. veresesi Kayyimi Andre Pirim ef. ve Agop Kasapyan efendi ve İhsan Bey ve Behire hanım ve Fuat Bey varisleri Muazzez ve Emine Hanımlar ve İstanbul Evkaf Müdüriyetinin şayi'an mutasarrıf oldukları Aksarayda Koğacı Dede mahallesinde Koğacı Dede bostanının izalei şuyuu zımnında furuhtu tekarrür ederek müzayedeye vaz olunmuştur. Kıymeti muhammenesi (7897,5) yedi bin sekiz yüz doksan yedi buçuk liradır. Birinci açık arttırması 8 - 5 - 934 tarihine müsadif salı günü saat on beşte icra kılınacaktır. Kıymeti muhammenesinin yüzde yetmiş beşini bulduğu takdirde ihalei kat'iyesi yapılacaktır. Bulmadığı takdirde en son arttıranın taahhüdü baki kalmak üzere on beş gün müddetle temdit edilerek ikinci açık arttırması 23 - 5 - 934 tarihine müsadif çarşamba günü saat on beşte icra olunacaktır. İpotek sahibi alacaklılarla diğer alâkadarlıların gayri menkul üzerindeki haklarını husuşile faiz ve masrafa dair olan iddialarını evrakı müsbitelerile yirmi gün içinde bildirmeleri lâzımdır. Aksi takdirde hakları tapu sicillerile sabit olmadıkça satış beledinin paylaşmasından hariç kalacaklardır. Arttırma şartnamesi işbu ilân tarihinden itibaren mahkeme salonuna talik kılınmıştır. Talip olanların kıymeti muhammenesinin yüzde yedi buçuğu nisbetinde pey akçesini hamilen yövm ve saati mezkûrda Eminönünde Gülbenkyan hanında Sultan Ahmet Sulh üçüncü hukuk mahkemesine 934 - 17 No. ile müracaatları ilân olunur. (1012)

ÜSKÜDAR İCRA memurluğundan: Bir borçtan dolayı mahçuz ve satılmasına karar verilmiş olan dükkân camekânları ile yazı masasının 10/4/934 salı günü saat 11 de Üsküdar'da Taşçıbaşı kahvehanesi karşısında 187 No. lu dükkânda satılacaktır. Talip olanların yevmi mezkûrda hazır bulunan memura müracaat etmeleri ilân olunur (15368)

Ademi iktidar ve bel gevşekliğine

karşı en müessir deva SERVOİN haplarıdır. Deposu, İstanbulda Sirkecide Ali Rıza Merkez eczanesidir. Taşraya 150 kuruş posta ile gönderilir. İzmir'de İrgat pazarındaki, Trabzon'da Yeni Ferah eczanelerinde bulunur.
(15116)

SATILIK
Ambalajlık kâğıt

Taliplerin idaremize müracaatları.
1710

RADYOLİN

En büyük sergilerde 17 diploma 48 madalya kazanmıştır. Böyle güzel dişler yalnız

RADYOLİN

kullananların dişleridir.

Diş tabipleri diyor ki:

"Dişlerin ve ağzın sıhhati sabah ve akşam günde 2 defa dişleri temizlemekle kabildir.,,

---

Üçüncü Kolordu Kumandanlığından:

1 — Ihtiyat zabiti yetişecek kısa hizmetlilerden 328 - 329 doğumlularla ve bunlarla muamele gören diğer tevellütlülerde bakaya ve sair suretlerle çağırılmamış olanlar muallim olsun veya olmasın ellerinde yüksek ehliyetname bulunan kısa hizmetlilerin kâffesi 1 Mayıs 934 te ihtiyat zabit mektebine iltihak edeceklerdir.

2 — Ehliyetnamesiz 328 - 329 doğumlu ve bunlarla muamele gören diğer tevellütlülerle şimdiye kadar sevkleri tehir edilen bakayalar da dahil muallim olsun veya olmasın 1 Mayıs 934 de, Orta ehliyetnameyi haiz olanlar 1 Temmuz 934 de, tam ehliyetnamesi olanlar da 1 Eylül 934 de sınıflarma mahsus hazırlık kıt'alarında ispati vücut edeceklerdir.

3 — Yüksek ehliyetnamesi olan doktor, baytar, kimyager, eczacı, dişçi sınıfına ayrılmış olanlar 1 Ikinci Terşin 934 de tatbikat mekteplerine iltihak edeceklerdir.

4 — Deniz sınıfına ayrılan kısa hizmetliler 1 Ikinci Teşrin 934 de Deniz Efrat deposuna iltihak edeceklerdir.

5 — Hava sınıfı mensupları birinci maddeye tabidir.

6 — Sevke tabi olan bu Efendilerin nüfus cüzdanları, mektep şahadetnameleri ile ehliyetname suretlerini yanlarma almaları lâzımdır. "736" "1521,,

---

Ürgüp C. Müddeiumumiliğinden:

Urgüp'te umumî hapishaneye çevrilecek olan mahallin 15108 lira bedeli keşfi üzerinden 21 gün müddetle kapalı zarf usulile münakasaya konulmuş olduğundan taliplerin yüzde yedi buçuk nisbetinde depozito makbuzu ve yahut Hükûmetçe muteber bir kefaleti veya istikrazı dahili tahvilâtile evrakı müsbite ve fenniyelerin ihale günü olan 22 - 4 - 934 tarihinden evvel Urgüp'te müteşekkil Komisyonu mahsusuna ibraz eylemeleri ilân olunur. "1506"

Akay İşletmesi Müdürlüğünden:

Adalar hattı Cuma tarifesine 6 Nisandan itibaren her cuma yapılmak üzere B. Adadan 18,30, Heybeliden 18,45 Burgazdan 19,00, Kınalıdan 19,15 te kalkarak Köprüye saat 20,00 de varmak üzere iş'arı ahire kadar bir sefer ilâve olunmuştur. "1477,,

---

İstanbul İthalât Gümrüğü Müdürlüğünden:

Adet	Kap	M.	No.	K.	Gr.	Cinsi Eşya
40	Fıçı	A B	1/40	1020	00	Naftalin

Yukarda yazılı bir kalem mal arttırma ile "4-4-934,, Çarşamba günü saat 14 te satılacağından isteklilerin İstanbul İthalât Gümrüğünde 6 No. Satış anbarında hazır bulunmaları ilân olunur. "1194"

Büyük Tayyare Piyangosu

16 ncı tertip 6 ncı keşide 11 Nisan 1934 tedir.

Büyük ikramiye 200.000 liradır

Ayrıca: 25.000, 20.000, 15.000, 10.000, 5.000 liralık ikramiye ve 50.000 liralık bir mükâfat vardır. 1838

Afyon Vilâyetinden:

Kapalı zarf usulile münakasaya konulup 21 Mart 934 tarihinde ihale edileceği evvelce ilân edilen Afyon - Konya yolunun (8193) lira bedeli keşifli 0+000 — 0+250 kilometreleri arası parke ferşiyatına muayyen saatte talip zuhur etmediğinden 18 Nisan 934 tarihinde saat 16 da Encümeni Vilâyette ihalesi icra kılınmak üzere münakasa müddetin temdit edildiği ilân olunur. (1376) 1870

Istanbul Mıntakası Sanayi Müdürlüğünden:

Iptidai mevat muafiyetinden istifade edecek sinai müesseselerin 19-2-934 tarih ve 2-153 sayılı kararname mucibince hemen idaremize müracaat etmeleri ve evrakın 15 Nisan 934 te vekâlette bulunması lüzumu ilân olunur. (1478)
1914

Hilâliahmer İstanbul Merkezinden:

6 Nisan 1934 cuma günü sabah saat onda Cağaloğlunda Hilâliahmer binasında Merkezimiz kongrası aktedileceğinden azayi muhteremenin aidat makbuzlarını hamilen teşrifleri rica olunur. (15352) 1922

Hakikî, saf, kati tesirli ASPİRİN, ⊕ markasını taşır. Ağrıları çabuk ve emniyetle gidermek için başvuracağınız deva, dünyada meşhur "Bayer" müstahzarı olmalıdır.

Israrla **ASPİRİN** isteyiniz!

2 ve 20 [illegible] primelik ambalajlarda bulunur.

Ambalajlarda ve komprimelerin üzerinde ⊕ markasının mutlaka bulunmasına dikkat ediniz!

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankasından:

Ikramiyeli % 5 faizli 1933 Istikrazının 4.000.000 liralık birinci tranşını teşkil eden A. tertibinin muvakkat makbuzlarile asıl tahvillerinin değiştirilmesine 1 - 4 - 934 tarihinden itibaren aşağıdaki şartlar dairesinde başlanacaktır.

Hamillerin mezkûr tarihten 30 - 6 - 934 tarihine kadar muvakkat makbuzlarını ilk defa aldıkları bankalara ibraz ve asıllarile tebdil eylemeleri lâzımdır. Bu müddet zarfında alınan kadar bankalara müracaatla değiştirilmiyen veya borsa veya yahut da borsa haricinde alınan muvakkat makbuzlar artık oralarca değiştirilmiyeceğinden bunların tebdil edilmek üzere ya Cümhuriyet Merkez Bankasının Umum Müdürlüğüne doğrudan doğruya veya Ziraat ve Iş Bankalarının herhangi bir şubesi vasıtasile gönderilmesi şarttır. Bu ikramiyeli % 5 faizli 1933 istikrazı A. tertibi muvakkat makbuzlarının asıl tahvillerle değiştirilmesine başlandığı tarihten itibaren faizlerin kupon ve amorti ve ikramiyelerin de asıl tahvil mukabilinde ödeneceği hamillerin dikkat nazarlarma tekrar arzolunur. (1378) 1896

Sıhhat ve İçtimaî Mnavenet Vekâleti
Hudut ve Sahiller Sıhhat Umum Müdürlüğünden:

Yapılacak itlâfıfâr ameliyelerinde kullanılmak üzere asğari 30 azamî 50 ton kükürt alınacaktır. Şartnamesini görmek isteyenler Ankara'da Umum Müdürlük Ayniyat Muhasibi mes'ullüğüne, Istanbul'da Galatada Istanbul Limanı sahil sıhhiye merkezi Baş Tabipliğine, Izmir'de Izmir sahil sıhhiye Merkezi Baş Tabipliğine müracaatları. Ihale 8 Nisan 1934 tarihinde Istanbul Limanı Sahil Sıhhiye Merkezindeki mübayaat Komisyonunca yapılacaktır. (1169) 1858

Istanbul Limanı Sahil Sıhhiye Merkezi Baştabiplığinden:

Haydarpaşa Emrazı Sariye hastanesi müstahdemini için açık münakasa ile 16 takım elbise ile 16 çift fotinin ihalesi 16 Nisan 934 Pazartesi günü saat ondörtte Galata'da Kara Mustafa Paşa sokağında İstanbul Limanı Sahil Sıhhiye Merkezindeki mubayaa Komisyonunda yapılacağından şartnamelerini görmek isteyenlerin Merkezimiz Levazım Dairesile mezkûr hastane İdaresine müracaatları. (1345)
1863

Gümrük Muhafaza Umum Kumandanlığı İstanbul Satınalma Komisyonundan:

1 — 240 Milimetrelik dört adet ışıldak 7-4-934 cumartesi günü saat on dörtte pazarlıkla satın alınacaktır.

2 — İstekliler şartnameyi her gün komisyondan alabilirler.

3 — Pazarlığa girecekler malin tasarlanmış tutarının yüzde yedi buçuğu olan (126) liralık vezne makbuzu veya teminat mektuplariyle belli saatte komisyona gelmeleri.
(1482) 1918

Türk Tayyare Cemiyeti Uzunköprü Şubesinden:

Muhterem Uzunköprü kazası halkı tarafından şubemiz Kurban Bayramında teberrü edilen 321 koyun ve koç 111 adet keçi ve 2 adet Manda ve Dana 1 Nisan 934 tarihinden itibaren 10 Nisan 934 tarihine kadar 10 gün müddetle müzayedeye konmuştur. Kat'î ihale 10 Nisan 934 Salı günü saat 16 da Şubemizde yapılacaktır. Talip olanların ve şerait öğrenmek istiyenlerin Tayyare Cemiyeti Istanbul şubesine ve Şubemize müracaatları ilân olunur. "1517,,

---

Umumî Neşriyat ve Yazı İşleri Müdürü ETEM İZZET
Gazetecilik ve Matbaacılık T. A. Ş.